

**UCHWAŁA NR XLIX/323/21
RADY GMINY NOWOSOLNA**

z dnia 30 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Nowosolna na lata 2021-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, poz. 1834) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268), Rada Gminy Nowosolna uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowosolna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady Gminy
Nowosolna

Radosław Mielczarek

Załącznik do uchwały Nr XLIX/323/21
Rady Gminy Nowosolna
z dnia 30 grudnia 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NOWOSOLNA
NA LATA 2021-2027**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ
3. DEMOGRAFIA
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT
6. GOSPODARKA
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE
8. EDUKACJA I KULTURA
9. OCHRONA ZDROWIA
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
12. POMOC SPOŁECZNA
13. BEZROBOCIE
14. BEZDOMNOŚĆ
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE
16. SYTUACJA DZIECKA
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

III. PROGRAMOWANIE

1. WIZJA I MISJA
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ
3. PROGNOZA ZMIAN
4. RAMY FINANSOWE

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

7. PROGRAMY I PROJEKTY

UWAGI KOŃCOWE

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna został przygotowany na lata 2021-2027. W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, a także zawiera ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronach internetowych Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej informację w formie komunikatu o następującej treści:

„Samorząd Gminy Nowosolna, działając na podstawie: art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1119), przystąpił do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W związku z powyższym zwracamy się z prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”.

Zapraszamy zarazem do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Nowosolna oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie. Tworzony dokument będzie dotyczyć całej gminy. Wspólnie mamy

szansę stworzyć plany strategiczne, których realizacja będzie miała znaczący wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców gminy w najbliższych latach”.

Koordinowanie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 powierzono Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna. Zadaniem zespołu, który współpracował z Kierownikiem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w opracowanym dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Gminy do zatwierdzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 w terminie do 31.12.2021 r.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 powstawał we współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Strategia realizuje ustawowy obowiązek gminy nakreślony w art. 16b. ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), które stanowią:

Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej,

profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 19 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 68% kobiet i 32% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 46-55 lat (37%) i 36-45 lat (26%). Mniejszy odsetek spośród ankietowanych stanowiły grupy osób w wieku powyżej 65 lat (16%) i 26-35 lat (11%), zaś najmniej liczne grupy stanowiły osoby powyżej 20. roku życia i osoby w wieku 56-65 lat (po 5%). W badaniu nie wzięły udziału osoby w wieku 20-25 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 58% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (21%) oraz zasadniczym zawodowym (16%), zaś 5% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 53% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Nowosolna od urodzenia, a 47% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 10 do 54 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela . Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
19	kobiety (68%)	poniżej 20 lat (5%)	od urodzenia (53%)	zasadnicze zawodowe (16%)
		26-35 lat (11%)		średnie (21%)
	mężczyźni (32%)	36-45 lat (26%)	od 10 do 54 lat (47%)	wyższe (58%)
		46-55 lat (37%)		
		56-65 lat (5%)		brak deklaracji (5%)
		pow. 65 lat (16%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze

względu na płeć, wykorzystano do analizy 18 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 72% kobiet i 28% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat (33%), 36-45 lat (21%) oraz osoby powyżej 65 lat (16%). Mniej licznie reprezentowane były grupy osób w wieku poniżej 20 lat, w wieku 20-25 lat oraz 26-35 lat, a także osoby w wieku 56-65 lat (po 6%) i taki sam odsetek (6%) respondentów nie określił swojego wieku. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela . Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
18	kobiety (72%)	poniżej 20 lat (6%)	od urodzenia (50%)	zasadnicze zawodowe (17%)
		20-25 lat (6%)		
		26-35 lat (6%)		
		36-45 lat (21%)	od 10 do 34 lat (44%)	średnie (22%)
		46-55 lat (33%)		wyższe (50%)
	mężczyźni (28%)	56-65 lat (6%)	brak deklaracji (6%)	brak deklaracji (11%)
		pow. 65 lat (16%)		
		brak deklaracji (6%)		

Osobna ankietą, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 2 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących terenie gminy Nowosolna.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);

-ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

-uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843)

-Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019 poz. 2014).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile

w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości

750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

ØObszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
- Polska Cyfrowa,
- Kapitał ludzki,
- Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

ØObszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:

- Rozwój regionalny,
- Transport.

ØObszar efektywności i sprawności państwa:

- Kapitał społeczny,
- Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmocnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmocnienia uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – Loris 2030

Strategia stanowi końcowy efekt prac prowadzonych w ramach projektu Przeprowadzenie badania sytuacji technologicznej Województwa Łódzkiego wraz z przygotowaniem 5 raportów tematycznych oraz opracowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”. Głównym celem RSI LORIS 2030 jest analiza potencjału innowacyjnego województwa łódzkiego oraz wskazanie strategicznych kierunków rozwoju regionu, a tym samym wytyczenie ścieżki, która pozwoli osiągnąć, w założonym horyzoncie czasu, tj. do roku 2030, silną pozycję województwa łódzkiego w zakresie tworzenia innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości (w tym przede wszystkim małych i średnich przedsiębiorstw). Ważnym celem dokumentu było wskazanie – zgodnie

z zaleceniami Komisji Europejskiej – specjalizacji regionalnych (smart specialisation).

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. W dokumencie wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer – gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

- Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka;
- Obywatelskie społeczeństwo równych szans;
- Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach wymienionego poniżej celu strategicznego i służących jego osiągnięciu celów operacyjnych:

Cel strategiczny: Obywatelskie społeczeństwo równych szans.

- Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego.
- Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.
- Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej do 2030 – projekt

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi w myśl zapisów art. 16 b Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz.1507, 1622, 1690,1818) opracowuje strategię w zakresie polityki społecznej do roku 2030. Kluczowe zasady, według których sporządzana jest Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2030 to:

Równość i Solidarność: Strategia wspiera tworzenie równych warunków do osiągania wysokiej jakości życia dla różnych grup mieszkańców, odwołując się do solidarności w stosunku do grup osób wykluczonych społecznie lub na to wykluczenie narażonych.

Spójność i Włączenie: Strategia wspiera realizowanie działań nastawionych na włączanie różnych grup ludności do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym czy kulturalnym regionu, prowadząc do osiągania spójności społecznej na obszarze województwa.

Partycypacja i Partnerstwo: Strategia wspiera partycypację wszystkich interesariuszy, a w szczególności mieszkańców i organizacji społecznych, zarówno w realizacji zapisów Strategii, jak i szerzej, w realizacji działań władz publicznych szczebla regionalnego i lokalnego na zasadach partnerskich.

Ochrona przed dyskryminacją i stygmatyzacją: Strategia wspiera przeciwdziałanie dyskryminacji i stygmatyzacji różnych grup mieszkańców z różnych powodów, w tym m.in. płci, wieku, rasy, pochodzenia, statusu materialnego, wyznawanych poglądów, wiary, orientacji seksualnej.

Transparentność działań i procesów: Strategia wspiera transparentność w realizacji działań przez władze szczebla regionalnego i lokalnego, która sprzyja budowaniu zaufania mieszkańców do władz publicznych, co ułatwia realizację zapisów Strategii.

Poszanowanie środowiska: Strategia wspiera realizację działań z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Strategia Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2015-2022

Strategia Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2015-2022, jako najważniejsze narzędzie planowania, określa wizję i misję rozwoju Powiatu, cele strategiczne i operacyjne oraz zadania, będące sposobami realizacji tych celów. Jest strategicznym planem działania powiatowych władz samorządowych – konkretnym narzędziem w służbie publicznej. Strategia pełni także rolę kierunkową dla samorządów gminnych, środowisk z obszaru biznesu i otoczenia, organizacji pozarządowych i innych organizacji i działaczy społecznych, jak również dla wszystkich mieszkańców Powiatu. W celu realizacji wizji i misji Powiatu zdefiniowany został katalog kluczowych celów strategicznych oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych i zadań. Założenia polityki społecznej ujęto w ramach wymienionego poniżej celu strategicznego i służących jego realizacji celów operacyjnych:

Cel strategiczny II: Poprawa jakości życia mieszkańców.

Cele operacyjne:

- II.1 Poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- II.2 Promocja zdrowia.
- II.3 Wzmocnienie polityki prorodzinnej.
- II.4 Zapobieganie dysfunkcjonalności, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji mieszkańców Powiatu.
- II.5 Rozwiązywanie problemów społecznych.

Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+

(w skład ŁOM wchodzi 28 gmin: Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny,

miasto Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyn, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz)

Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ pełni podwójną funkcję: ogólnej Strategii Rozwoju ŁOM oraz operacyjnej Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W dokumencie sformułowano wizję ŁOM (Łódzki Obszar Metropolitalny 2020+ roku będzie zrewitalizowanym, doskonale skomunikowanym obszarem koncentracji „przemysłów spotkań” i kreatywnego wykorzystania kapitału ludzkiego i społecznego) oraz misję ŁOM (Szanując człowieka i jego prawo do życia w czystym i przyjaznym, funkcjonalnie zintegrowanym środowisku, a także dziedzictwo kulturowe, przemysłowe i przyrodnicze obszaru, opowiadamy się za realizacją wszelkich działań na rzecz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ jako przyjaznej, tętniącej życiem przestrzeni integracji). Odpowiedzią na zdefiniowaną misję i wizję obszaru są cele strategiczne. W Strategii Rozwoju ŁOM wyznaczono pięć celów strategicznych obejmujących najistotniejsze potrzeby i oczekiwania interesariuszy rozwoju ŁOM w zakresie spójności obszaru i rozwoju funkcji metropolitalnych, rewitalizacji i ochrony dziedzictwa kulturowego, transportu, gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska, jak również kapitału ludzkiego i społeczeństwa informacyjnego.

1. Cel strategiczny: Wzmocnienie funkcji metropolitalnych i spójności obszaru metropolitalnego.

2. Cel strategiczny: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach.

3. Cel strategiczny: Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportu metropolitalnego.

4. Cel strategiczny: Rozwój gospodarki zasobooszczędnej i niskoemisyjnej oraz ochrona środowiska przyrodniczego.

5. Cel strategiczny: Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Nowosolna to gmina wiejska położona w centralnej części województwa łódzkiego, w obrębie północnej części powiatu łódzkiego-wschodniego. Zajmuje obszar 54,00 km², co stanowi 10,81% powierzchni powiatu, i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Obszar gminy graniczy: od zachodu z miastem Łódź (dzielnica Widzew), od północy z gminą Stryków w powiecie zgierskim, od wschodu z gminą powiatu

brzezińskiego – Brzeziny i od południa z gminą Andrespol. Siedziba władz gminy Nowosolna znajduje się w Łodzi.

W granicach gminy położonych jest 16 sołectw: Boginia, Borchówka, Byszewy, Dobieszków, Grabina, Kalonka, Kopanka, Ksawerów, Lipiny, Moskwa, Natolin, Nowe Skoszewy, Plichtów, Stare Skoszewy, Teolin i Wiączyń Dolny.

Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Kalonka (663 osoby), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Nowe Skoszewy (95 osób).

Na terenie gminy działają 32 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych. Gmina Nowosolna, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Ster”.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Nowosolna pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne (w pobliżu Łodzi i autostrady A1) oraz sprzyjające rozwojowi turystyki walory przyrodnicze i krajobrazowe (Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich). Duże znaczenie badani przywiązywali również do stałego i dynamicznego rozwoju gminy oraz inwestycji w infrastrukturę. Wśród atutów wymieniono też dobre połączenia z pobliskimi miastami, inicjowanie działań na rzecz ochrony środowiska oraz czystość powietrza. Ankietowani docenili także sprawne zarządzanie gminą i właściwe diagnozowanie potrzeb mieszkańców, profesjonalnie zorganizowaną pomoc społeczną oraz realizowanie programów pomocowych wspierających osoby ubogie, niepełnosprawne i bezdomne, jak również projektów w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

Wśród wypowiedzi uczestników badania na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje, niewystarczający, w stosunku do potrzeb gminy, budżet oraz niepozyskiwanie środków unijnych. Za równie dotkliwe problemy ankietowani uznali uciążliwość związane z przebiegiem pobliskiej autostrady (hałas i zanieczyszczenia) oraz zbyt intensywną urbanizację, nieodpowiednie zagospodarowanie przestrzenne terenu i chaotyczną zabudowę. Według badanych duży problem stanowi także zły stan dróg, niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych oraz niepłacenie

podatków przez faktycznie mieszkających w obrębie gminy mieszkańców. Wypełniający ankietę wspomnieli też o narastającym problemie alkoholizmu wśród mieszkańców, zwiększającym się poziomem bezrobocia oraz braku kampanii uświadamiających społeczność lokalną w kwestii dyskryminacji w różnych obszarach. Niepokój respondentów budzi także planowany przebieg sieci Kolei Dużych Prędkości.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminą (modernizacja dróg, montaż ekranów dźwiękochłonnych, wytyczanie ścieżek rowerowych) oraz dalszy rozwój bazy rekreacyjno-sportowej (budowa zbiornika wodnego z plażą, place zabaw). Do istotnych kwestii zaliczono także tworzenie nowych miejsc pracy, rozszerzenie działań proekologicznych – likwidacja źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE oraz większą dbałość o środowisko naturalne i zielone tereny gminy. Wśród niezbędnych do realizacji działań wymieniano też rozwój i promocję turystyki, stworzenie spójnej oferty dla rodzin z dziećmi oraz likwidację barier architektonicznych. Wspomniano również o zrównoważonym rozwoju (uruchomienie przedszkola i szkoły w północnej części gminy) oraz oddzielenie strefy przemysłowej od mieszkalnej.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. gmina liczyła 4 960 osób, wśród których były 2 534 kobiety, które stanowiły 51,09% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 92 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2018-2020 ogólna liczba mieszkańców gminy stale rosła. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie wzrastała zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym, systematycznie rosła także liczba najstarszych mieszkańców gminy.

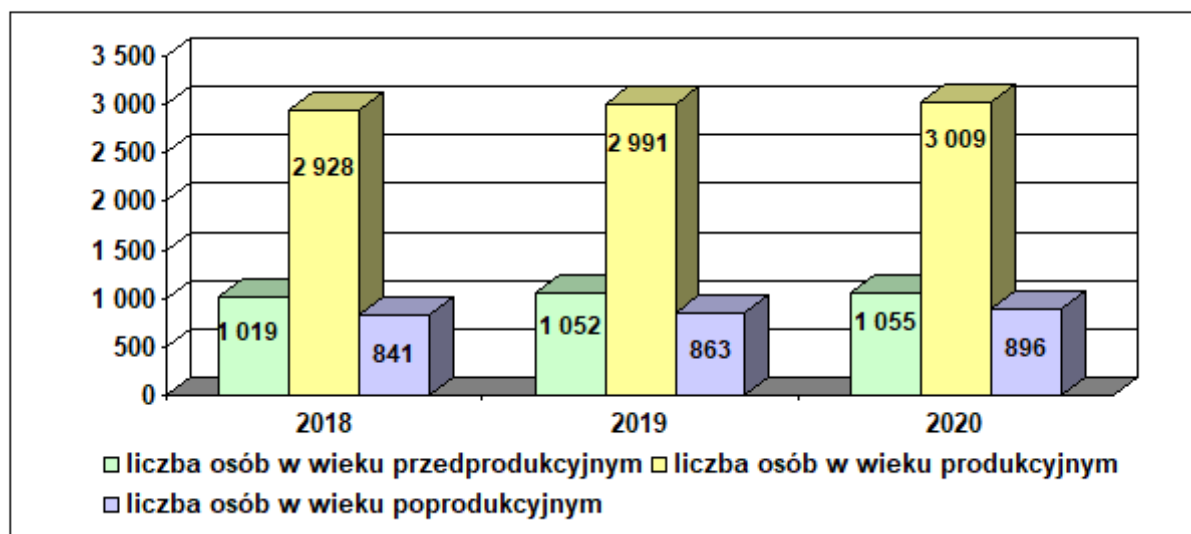
W latach 2018-2019 przyrost naturalny w gminie był dodatni, bowiem liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, natomiast w 2020 r. liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń – przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie ulegało wahaniom i było w latach 2018-2020 stale dodatnie. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela . Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 019	1 052	1 055
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 928	2 991	3 009
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	841	863	896
ogółem	4 788	4 906	4 960

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Wykres . Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

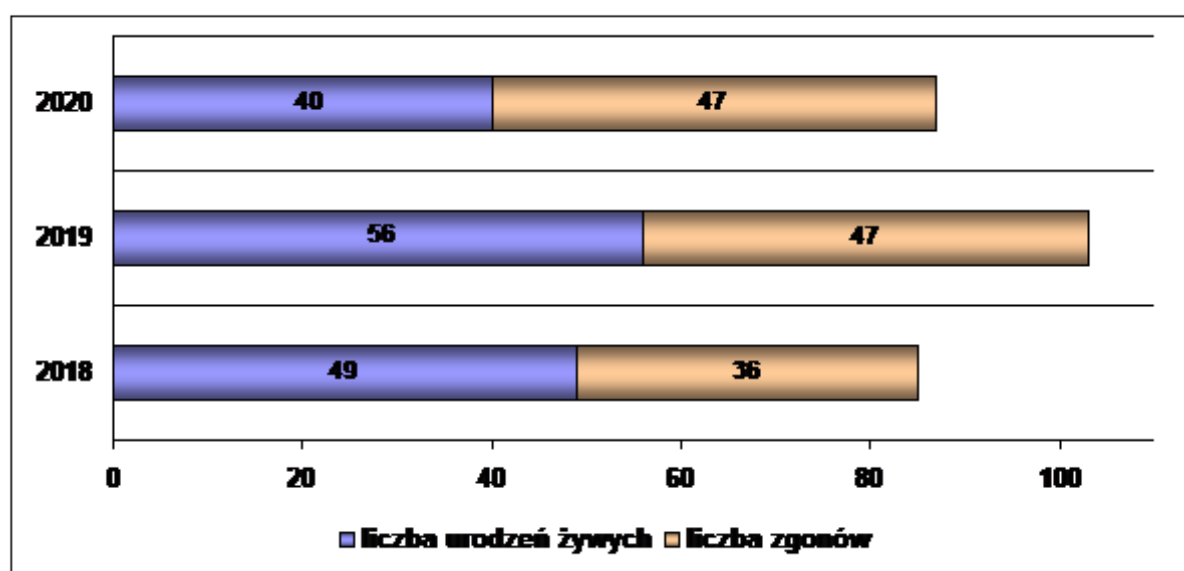
Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń żywych	49	56	40
liczba zgonów	36	47	47
przyrost naturalny	+13	+9	-7

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Wykres . Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba zameldowanych osób spoza gminy	188	242	169

w tym z zagranicy	3	4	3
liczba osób wymeldowanych poza gminę	53	67	67
w tym za granicę	b.d.	b.d.	b.d.
saldo migracji ogółem	135	175	102

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom infrastruktury w gminie Nowosolna jest zróżnicowany. Bardzo dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa o długości 94,9 km, która zaopatruje w wodę prawie 97% mieszkańców. W miejscowościach: Dąbrowa, Dobieszków, Natolin, Teolin, Wiączyń Dolny, Lipiny oraz Byszewy zlokalizowanych jest 6 czynnych ujęć wodociągowych, zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej. Dobrze rozwinięta jest także sieć gazowa o długości 90 km, dostępna dla 70% osób. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna, z której korzysta niespełna 3% mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonują 3 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie w miejscowościach Byszewy, Stare Skoszewy i Wiączyń Dolny. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela . Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	94,9
liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej	4 788
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	4,8
liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej	128
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	3
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	95
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	90,00
liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej	3 472
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	126,5
w tym długość dróg gminnych (w km)	107,0

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2018-2020:

Tabela . Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2018-2020

inwestycje w 2018 r.
1.Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy; 2.Budowa drogi Moskwa – Byszewy etap I; 3.Przebudowa ulic w Kalonce, Kopance, Lipinach, Starych Skoszewach; 4.Rozbudowa garażu OSP Stare Skoszewy; 5.Termomodernizacja budynku OSP Stare Skoszewy.
inwestycje 2019 r.
1.Budowa drogi gminnej – Stare Skoszewy; 2.Przebudowa drogi gminnej nr 106315E; 3.Przebudowa dróg – ul. Zawilcowa i ul. Krokusowa w Kalonce; 4.Budowa drogi Moskwa – Byszewy etap II; 5.Budowa Miejsc Odpoczynku Rowerzystów – Stare Skoszewy, Plichtów, Byszewy; 6.Budowa oświetlenia solarnego – Moskwa, Plichtów, boisko przy SP w Lipinach; 7.Budowa oświetlenia – Stare Skoszewy, Dobieszków, Byszewy-Majątek, Kalonka; 8.Rozbudowa oświetlenia drogi powiatowej nr 1150E – Byszewy.
inwestycje 2020 r.
1.Przebudowa i rozbudowa budynku OSP Lipiny; 2.Przebudowa ul. Bratkowej w Kalonce; 3.Budowa oświetlenia hybrydowego – Kalonka, Dąbrówka; 4.Budowa oświetlenia solarnego – Natolin, Lipiny, Moskwa, Plichtów, Byszewy, Dobieszków, Kalonka, Kopanka; 5.Rozbudowa oświetlenia – Lipiny, Byszewy, Stare Skoszewy, Nowe Skoszewy, Wódka, Dobieszków.

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Nowosolna posiada korzystny układ dróg komunikacji kołowej, odpowiadający strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz gminy i jej powiązaniom zewnętrznym. Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 126,5 km (w tym drogi gminne 107,0 km). Przez teren gminy przebiegają dwa ważne szlaki komunikacyjne – autostrada A1 północ – południe z węzłem zjazdowym w miejscowości Natolin oraz droga krajowa DK nr 72 (Łódź – Rawa Mazowiecka) prowadząca do drogi szybkiego ruchu Warszawa – Katowice.

Lokalizacja gminy jest także korzystna za względu na odległość ok. 25 km od międzynarodowego Portu Lotniczego Łódź im. Władysława Reymonta.

Zadania związane z organizacją zbiorowego transportu publicznego realizuje Zarząd Dróg i Transportu w Łodzi, natomiast operatorem i wykonawcą lokalnych usług transportowych jest Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Łodzi, obsługujące 7 linii autobusowych na terenie gminy.

Gmina Nowosolna położona jest w odległości ok. 20 km od centrum Łodzi (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej województwa

łódzkiego oraz siedziby władz powiatu łódzkiego-wschodniego), ok. 10 km od Brzezin, ok. 20 km od Koluszek i Zgierza i ok. 35 km od Pabianic.

6. GOSPODARKA

Gmina Nowosolna jest gminą o charakterze rolniczym. Użytki rolne zajmują ponad 63% powierzchni gminy (w tym gospodarstwa indywidualne obejmują ok. 40% powierzchni użytków rolnych), zaś lasy stanowią ponad 25% jej terenu. Gmina rozwija także funkcje usługowo-handlowe, a korzystne położenie w pobliżu Łodzi oraz dobrze rozwinięty transport publiczny sprzyjają jej wszechstronnemu rozwojowi. W okolicy zjazdu z autostrady i drogi krajowej, na terenie wsi Natolin i Teolin, położona jest kilkuhektarowa strefa przedsiębiorczości gminy, teren przeznaczony pod działalność gospodarczą, na obszarze której jest już zlokalizowanych kilka przedsięwzięć, a dalsze rozpoczynają inwestycje. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela . Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	5 398
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	3 400
w tym powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych	2 152
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	1 342
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	656

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Gospodarstwa rolne w gminie w 2020 r.

liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy	839
średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (ha)	3,29

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Na terenie gminy przeważają gleby słabe – głównie bielcowe i brunatne wytworzone na bazie piasków i żwirów. W ogólnej powierzchni gruntów ornych znaczący udział stanowią gleby IV i V klasy bonitacyjnej. Dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej w gminie jest rolnictwo indywidualne, w 2020 r. na obszarze gminy funkcjonowało 839 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 3,29 ha. Jakość i struktura gleb wpływają na rodzaj produkcji rolnej – w gminie Nowosolna wiodącą rolę odgrywa uprawa zbóż, mieszanek zbożowych i ziemniaków oraz produkcja zwierzęca (chów drobiu i trzody chlewnej).

Na koniec 2020 r. w ewidencji gminnej zarejestrowanych było 516 podmiotów gospodarczych. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Nowosolna w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej	b.d.	469	516

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Według danych statystycznych GUS-u w 2020 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, a także przetwórstwo przemysłowe.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2020 r. gmina Nowosolna posiadała w swoich zasobach 2 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 98,50 m², w których zamieszkiwało 11 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego wynosiła 49,25 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 8,95 m². W analizowanym okresie gmina Nowosolna nie posiadała w swoich zasobach mieszkań socjalnych. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Nowosolna w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela . Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkań komunalnych	2	2	2
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	98,50	98,50	98,50
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	11	11	11
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	49,25	49,25	49,25
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	8,95	8,95	8,95

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W analizowanym okresie dodatków mieszkaniowych w gminie Nowosolna nie przyznawano.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowało 15 placówek systemu oświaty: w tym 1 placówka opieki nad dziećmi do lat 3, 11 placówek wychowania przedszkolnego (1 przedszkole i 10 oddziałów przedszkolnych w szkołach) oraz 3 szkoły podstawowe. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela . Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	16	2
w tym prowadzone przez gminę	-	-	-
w tym prowadzone przez inne podmioty	1	16	2

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	11	263	16
w tym przedszkola	1	43	2
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	10	220	14

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	3	513	b.d.
szkoły ponadpodstawowe	-	-	-

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2020/2021

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	E-maluch 5 s.c. w Kopance	Kopanka 15
2.	Ekoludek Prywatne Przedszkole Ekologiczne	Natolin 50
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi w Starych Skoszewach	Stare Skoszewy 19
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi w Lipinach	Lipiny 14
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi OO. Bernardynów w Wiączyńiu Dolnym	Wiączyń Dolny 18

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Warto dodać, że uczniom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej świadczono pomoc materialną o charakterze socjalnym. W 2020 r. 5 dzieciom przyznano zasiłki szkolne w kwocie 3 100,00 zł oraz 13 uczniom stypendia szkolne w kwocie 12 622,41 zł, natomiast Wójt Gminy przyznał stypendia motywacyjne dla 34 uczniów – wydatkowano na ten cel 24 575,00 zł.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Centrum Kultury i Ekologii w Plichtowie. Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, organizowaniem imprez gminnych, wystaw i koncertów oraz promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami oraz ekologią. Pod patronatem Centrum działają zespoły ludowe – Zespół Ludowy „Byszewianie” i Zespół Śpiewaczy „Wiączynianka”. W placówce odbywa się szereg różnorodnych konkursów, warsztatów, wystaw, projekcji filmowych i zajęć (m.in. językowe, rysunek i malarstwo, majsterkowanie – warsztaty kreatywne, warsztaty rękodzielnicze, klub brydżowy, grafika i fotografia, kółko szachowe, ceramika, joga i warsztaty ekologiczne). Centrum Kultury i Ekologii organizuje także wyjazdy i wycieczki krajoznawcze, konferencje i wystawy oraz specjalne zajęcia w czasie ferii zimowych i wakacji, a w ramach prowadzonych działań i przedsięwzięć współpracuje z placówkami oświatowymi, kołami gospodyń wiejskich i stowarzyszeniami z terenu gminy. Placówka realizuje również liczne projekty rozszerzające wiedzę z zakresu ekologii oraz działania kształtujące postawy proekologiczne.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna Nowosolna. Główną funkcją placówki jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa oraz liczne wydarzenia kulturalno-oświatowe, m.in. lekcje biblioteczne, konkursy literackie, prelekcje oraz spotkania autorskie.

Działania Centrum Kultury i Ekologii oraz Gminnej Biblioteki Publicznej wzajemnie się uzupełniają, zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy.

Animatorami życia kulturalnego w gminie są także świetlica wiejska zlokalizowana we wsi sołeckiej Kalonka, która pełni funkcję lokalnego ośrodka kultury i jest miejscem wielu imprez kulturalnych i zebrań wiejskich, jak również Ochotnicze Straże Pożarne, które inicjują wydarzenia sportowo-rekreacyjne.

Na terenie gminy ukazują się dwa czasopisma – przygotowywany przez Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Nowosolna bezpłatny miesięcznik „Na Wzniesieniach” oraz magazyn „Kulturalna Nowosolna” wydawany przez Centrum Kultury i Ekologii. Obie gazety opisują sprawy bieżące z życia gminy, promują imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne oraz informują lokalną społeczność o bieżących wydarzeniach, działaniach władz samorządowych oraz realizowanych projektach.

Warto dodać, że na obszarze gminy Nowosolna prężnie działa 7 Kół Gospodyń Wiejskich, które zajmują się m.in. kultywowaniem i promowaniem tradycji

ludowych oraz udziałem w organizowanych imprezach promujących regionalny folklor i kulturę.

Na terenie gminy corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in.: „Święto Gminy Nowosolna”, „Noc Kupały” i Rajd Odkrywców, „Święto Pszczoły” czy też „Dożynki Gminne”, a także imprezy kulturalno-sportowe („Rajd bez prądu”, „Kulkami do nieba”, „Tour de Kalonka”), folkowy piknik rodzinny, koncerty, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych.

Tabela . Placówki kultury w gminie w 2020 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	800	5
światlice	1	95	1
biblioteki i filie	1	602	2

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Tabela . Wykaz placówek kultury w 2020 r.

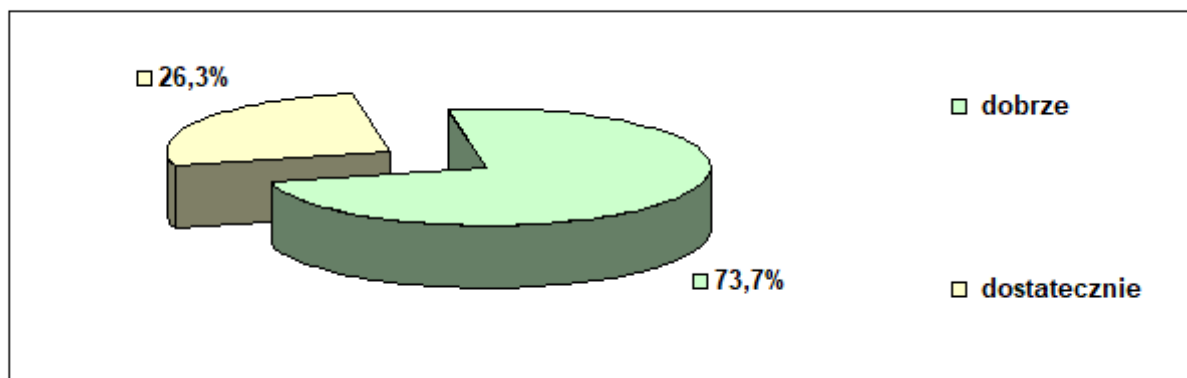
lp.	nazwa placówki	adres
1.	Centrum Kultury i Ekologii	Plichtów 18
2.	Gminna Biblioteka Publiczna Nowosolna	ul. Brzezińska 288
3.	Świetlica wiejska „Pod kasztanami”	Kalonka 47

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie. Według 73,7% ankietowanych jest ona dobra, a 26,3% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Nikt z badanych nie stwierdził, że jest ona niedostateczna. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

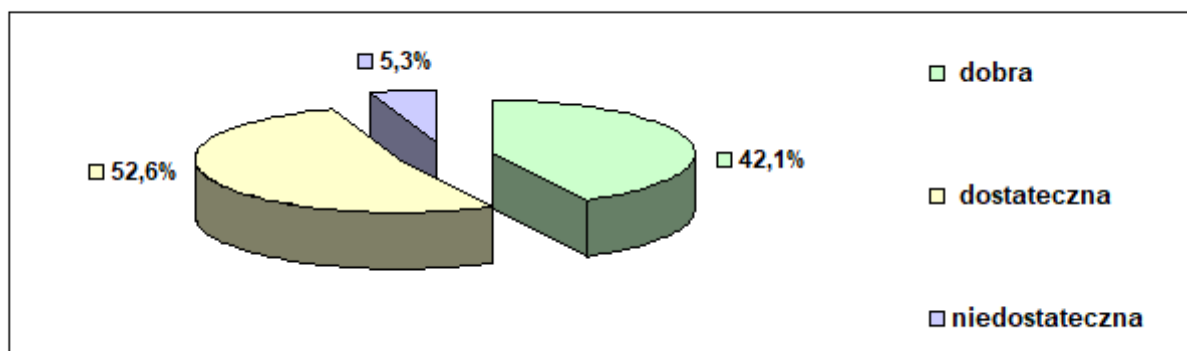
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to została oceniona równie pozytywnie, bowiem 63,2% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednocześnie 15,8% badanych wyraziło odmienną opinię. Nieco ponad 21% respondentów nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie.

Brak żłobka jest problemem dla 26,3% ankietowanych. Zdaniem 15,8% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Wysoki odsetek (57,9%) respondentów miał trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

Bardzo pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w gminie. Według 52,6% ankietowanych jest ona dostateczna, z kolei 42,1% badanych przyznało, że jest dobra. Przeciwnego zdania było tylko 5,3% respondentów. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

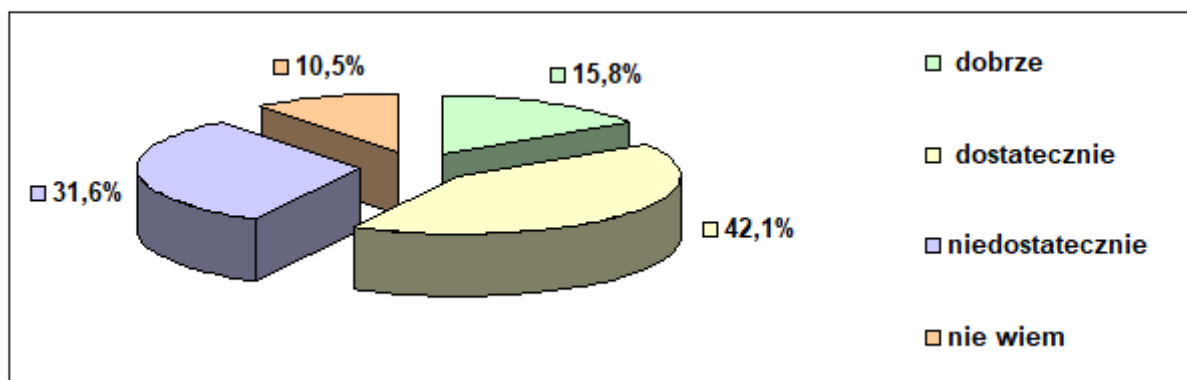
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Gmina Nowosolna charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do usług medycznych, zarówno podstawowych, jak i specjalistycznych. Na jej terenie nie funkcjonują publiczne i niepubliczne placówki podstawowej opieki medycznej realizujące bezpłatne świadczenia, brak także aptek i punktów aptecznych. Mieszkańcy gminy korzystają z placówek służby zdrowia zlokalizowanych na terenie Łodzi i Brzezin.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie 58% uczestników badania pozytywnie oceniło ofertę w zakresie ochrony zdrowia organizowanej przez gminę. Według 42,1% ankietowanych jest ona dostateczna, a kolejne 15,8% badanych przyznało, że jest dobra. Jednak 31,6% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 10,5% pytanym.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Nowosolna służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się 4 obiekty:

- Kompleks boisk sportowych „Moje boisko Orlik 2012” wraz z zapleczem socjalnym – Wiączyń Dolny 18;
- Boisko sportowe wraz z zapleczem socjalnym – Kopanka 87/2;
- Pełnowymiarowe boisko szkolne – Lipiny 14
- Bulodrom – Plichtów 18.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują m.in. boiska sportowe i sale gimnastyczne w szkołach, place zabaw, siłownie zewnętrzne oraz miejsca odpoczynku rowerzystów.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe: Klub Sportowy Sparta Waleczni, Klub Piłkarski Byszewy, Ludowy Klub Sportowy „Kalonka-Kopanka”, Ludowy Klub Sportowy „Byszewy”, Klub Tenisowy „Breakpoint”, Stowarzyszenie Klub Sportowy „Wicher” oraz UKS „Lipiniacy”, UKS „Skosz”, UPKS „Bula”.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela . Sport i rekreacja w 2020 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	4
kluby sportowe	9
w tym uczniowskie kluby sportowe	3

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Gmina Nowosolna zajmuje obszar w obrębie mezoregionu Wzniesienia Łódzkie, należącego do makroregionu Wzniesienia Południowomazowieckie. Wyjątkowo urozmaicone, jak na obszar centralnej Polski, ukształtowanie terenu, liczne wzniesienia i punkty widokowe, z których można podziwiać dalekie panoramy, rezerwat bukowy „Wiączyń” oraz doliny rzek Moszczenica i Miazga tworzą niepowtarzalny i zróżnicowany krajobraz. Prawie 70% terenu gminy znajduje się w obrębie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, utworzonego w celu lepszej ochrony różnorodnych form polodowcowych i wartościowych przyrodniczo rejonów.

Walory naturalne i krajoznawcze gminy, park krajobrazowy z najwyższym punktem: 284,1 m n.p.m. (tzw. wzgórze „Radary”) w okolicy miejscowości Dąbrowa, liczne parowy, wąwozy i ostańce oraz dobry stan naturalnego środowiska stanowią o wysokim potencjale turystycznym i rekreacyjnym gminy.

Korzystne warunki sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, zwłaszcza ekoturystyki, agroturystyki i turystyki aktywnej (rowerowej, pieszej, konnej, nordic walking). Przez obszar gminy biegną szlaki turystyczne – piesze (Zielony szlak pieszy po Parku Krajobrazowym Wzniesień Łódzkich, Szlak łącznikowy Moskwa – Byszewy – Boginia – Stare Skoszewy, Szlak pieszy okrężny wokół Łodzi, Szlak łącznikowy do rezerwatu bukowego „Wiączyń”), konne (Łódzki Szlak Konny) oraz trasy i ścieżki rowerowe (Czarny szlak rowerowy Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, Szlak rowerowy Ziemi Rawskiej, ścieżka rowerowa Ksawerów – Lipiny, ciąg pieszo-jezdny Byszewy – Boginia – Stare Skoszewy) dające miłośnikom wędrówek możliwość poznania wielu obiektów, a przede wszystkim piękna malowniczych krajobrazów.

W wielu miejscowościach gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, m.in.:

- średniowieczne grodzisko w Starych Skoszewach uznawane za jedno z najstarszych w Polsce Środkowej;

- klasycystyczne założenie dworsko-parkowe rodziny Plichtów z przełomu XVIII i XIX w. w Byszewach, w którym na początku XX w. przebywał Jarosław Iwaszkiewicz;

- Sanktuarium Maryjne z obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem w Starych Skoszewach;

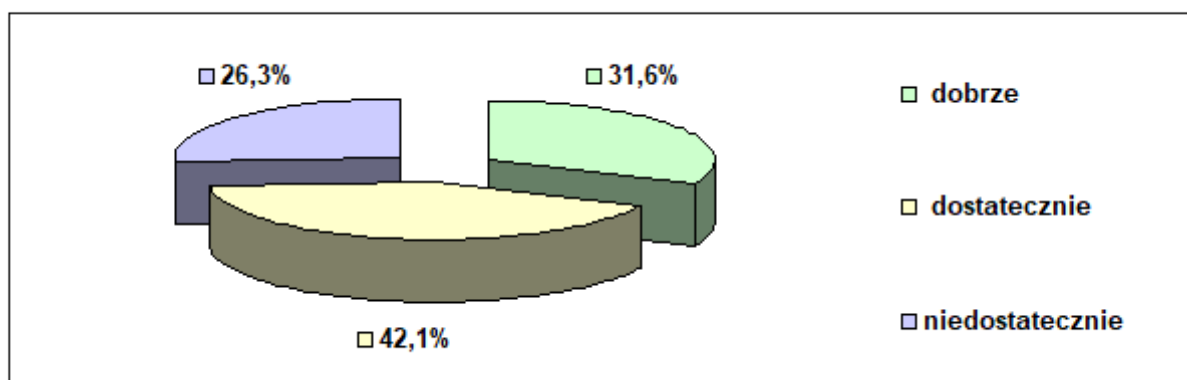
- przedwojenna architektura poniemieckich osadników – charakterystyczne budynki mieszkalne i gospodarcze zbudowane z kamienia lub z kamienia i cegły, kryte dachówką ceramiczną;

- zabytkowe cmentarze ewangelickie.

Mimo potencjału turystycznego regionu baza noclegowa i gastronomiczna w gminie jest słabo rozwinięta. Jedynek obiektem noclegowym na jej terenie jest funkcjonujący w miejscowości Dąbrowa glamping (ekskluzywny camping) z oryginalną ofertą wypoczynku.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono uczestników badania o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu, doceniają podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez respondentów, bowiem 42,1% ankietowanych uznało ją za dostateczną, a 31,6% badanych przyznało, że jest dobra. Jednak 26,3% uczestników badania tej opinii nie podziela.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji powiatu łódzkiego wschodniego Wydział Prewencji w Koluszkach, w latach 2018-2020 na terenie gminy Nowosolna stwierdzono ogółem: 61 przestępstw w 2018 r., 72 przestępstwa w 2019 r. i 64 przestępstwa w 2020 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to po 1 przypadku w latach 2018-2019. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
stwierdzono ogółem przestępstw:	61	72	64
w tym popełnionych przez nieletnich:	1	1	0

Dane Komendy Powiatowej Policji powiatu łódzkiego wschodniego Wydziału Prewencji w Koluszkach.

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji Łódź-Wschód przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 5 takich procedur, w 2019 r. ponownie 5 i w 2020 r. 6 procedur.

Według danych Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa – I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w latach 2018-2020 prowadzone były wobec mieszkańców gminy Nowosolna następujące sprawy:

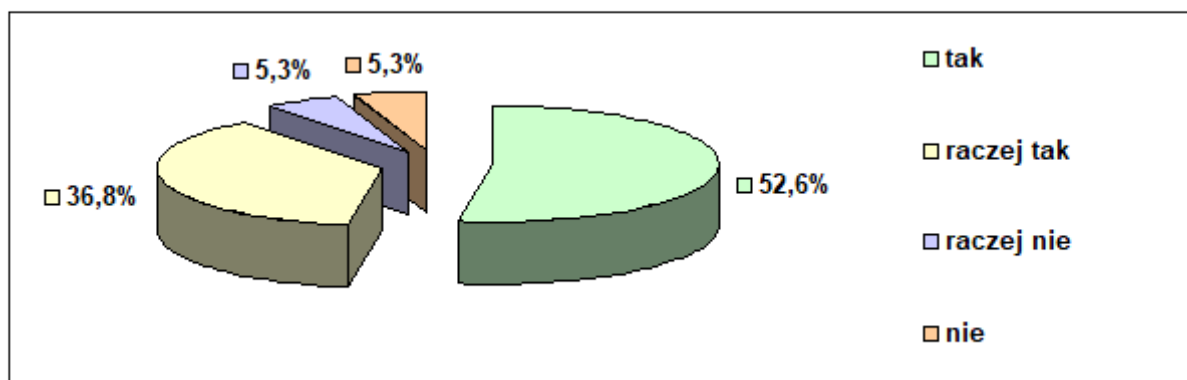
Tabela . Sprawy prowadzone w gminie w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
47	42	43	42	29	26
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
3	2	1	1	2	2
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
11	9	4 + 2 elektroniczne	4 + 2 elektroniczne	4	4
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
2	2	1	1	1	1
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
4	3	4	4	5	5
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
27	26	31	30	17	14

Dane Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa.

W badaniu ankietowym zapytano jego uczestników o ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Z wypowiedzi respondentów wynika, że zdecydowana większość (89,4%) badanych w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Jednocześnie 10,6% respondentów nie podziela tej opinii. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2020 r. kadre Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 8 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela . Stan zatrudnienia w OPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	3	-
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-
pozostali pracownicy	4	-

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Tabela . Wykształcenie kadry OPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	2
	wyższe niekierunkowe	-	-
	średnie kierunkowe	-	1
	średnie niekierunkowe	-	-
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1
		w trakcie realizacji	-
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	2
		w trakcie realizacji	-
	specjalizacja II	posiadany	-

	stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	w trakcie realizacji	-	-
--	---	-------------------------	---	---

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2020 r. w gminie Nowosolna wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 653 mieszkańców.

Z końcem 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik Ośrodka i 2 pracowników socjalnych, zaś wykształceniem średnim kierunkowym legitymował się 1 pracownik socjalny. Dodatkowo kierownik oraz 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast 2 pracowników socjalnych posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w gminie Nowosolna na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela . Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	807 222	939 290	878 787
w tym na świadczenia pomocy społecznej	408 998	517 585	470 194
na zadania własne gminy	803 265	939 290	878 787
na zadania zlecone gminie	3 957	0	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Tabela . Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2018-2020

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	41 692	61 686	32 618

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2019 r. – 939 290 zł.

Warto dodać, że w latach 2018-2020 r. na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, których wartość wahała się w trakcie rozpatrywanego okresu.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej OPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela . Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	63	56	65
liczba rodzin	46	45	50
liczba osób w rodzinach	97	92	92
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	2,03%	1,88%	1,85%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie – 97 osób w rodzinach w 2018 r. i po 92 osoby w rodzinach w latach 2019-2020. Udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy systematycznie malał w trakcie rozpatrywanego okresu. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela . Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	22
18-25 lat	3
26-35 lat	13
36-45 lat	12
46-55 lat	12
56-65 lat	20
66 lat i więcej	19
razem	101

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Tabela . Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym
------------------------------------	---

	przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	5
pracuje dorywczo	5
nie pracuje	7
studiuje	-
uczy się	-
na rencie	7
na emeryturze	16
na zasiłku dla bezrobotnych	0
bezrobotny bez prawa do zasiłku	12

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 17. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowili emeryci. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	28	25	24	51	44	41
bezdomność	0	1	0	0	1	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	9	6	6	42	30	27
bezrobocie	17	12	9	33	24	19
niepełnosprawność	28	30	26	48	51	40
długotrwała lub ciężka choroba	11	7	13	15	12	17
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	7	6	29	26	21
w tym rodziny niepełne	7	5	4	21	16	10
w tym rodziny wielodzietne	1	1	2	5	5	11
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	7	7	8	9	13	10
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	1	4	0	1

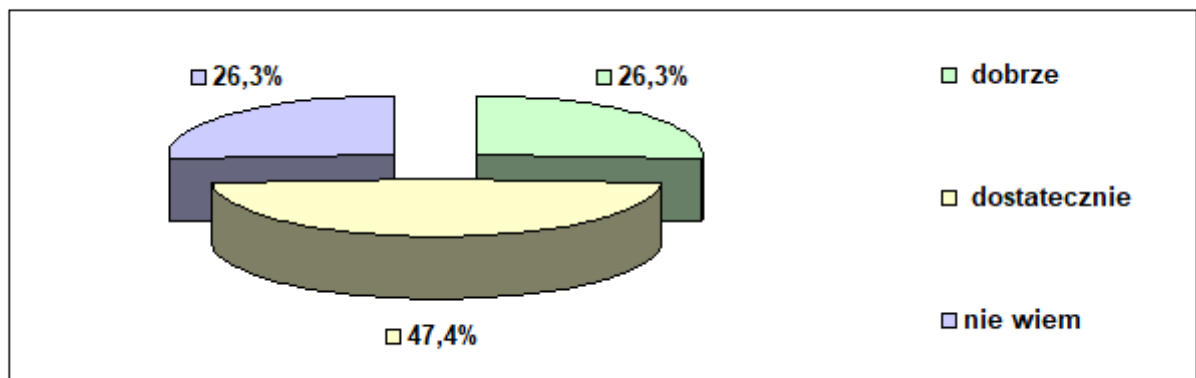
Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 były niepełnosprawność i ubóstwo. W przypadku niepełnosprawności liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu ulegała wahaniom, natomiast w przypadku ubóstwa z roku na rok malała. Istotnymi przyczynami

udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były systematycznie malejące pod względem liczby rodzin bezrobocie oraz wahająca się pod względem liczby rodzin długotrwała lub ciężka choroba. W mniejszym zakresie pomoc społeczną przyznawano ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm i potrzebę ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała wahaniom, natomiast w przypadku alkoholizmu i potrzeby ochrony macierzyństwa utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

W badaniu ankietowym poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdecydowana większość badanych (73,7%) pozytywnie oceniła te działania. Zdaniem 47,4% ankietowanych są one dostateczne, z kolei 26,7% respondentów przyznało, że są dobre. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało ponad 26% uczestników badania. Nikt z respondentów nie stwierdził, że są one niedostateczne. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężna	44	44	50	43	44	50	85	91	90

rzeczowa	40	27	30	29	19	30	70	41	40
praca socjalna	X	X	X	160	166	141	400	397	253
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	12	11	12	X	X	X	X	X	X

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

W latach 2018-2020 na terenie gminy Nowosolna najwięcej rodzin korzystało z pomocy w formie pracy socjalnej, przy czym ich liczba w tym okresie ulegała wahaniom. W nieco mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano wsparcie finansowe, głównie w postaci zasiłków, a liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenie, systematycznie rosła. Kolejną formą przyznanego wsparcia była pomoc rzeczowa, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku, a liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, ulegała wahaniom.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W latach 2018-2020 w gminie Nowosolna kontraktów socjalnych nie zawierano.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2020 r. 5 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 12 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2018-2020.

Tabela . Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
---------------	------	------	------

liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	5	5	5
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	10	12	12
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	28	19	35
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	14 082	14 459	15 982

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela . Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z gminy skierowanych do DPS	3	1	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS	12	11	12

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- 1.w wieku do 18. roku życia,
- 2.w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
- 3.bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Nowosolna zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela .Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	67	148	37
liczba rodzin objętych wsparciem	18	46	12
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	45	71	23

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej OPS Gminy Nowosolna przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020

wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, systematycznie malała, podobnie zmniejszała się liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela . Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 124 366	897 400	845 946
liczba osób, którym przyznano świadczenie	341	305	257

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	2 267	2 123	1 685
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	15	13	8
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	121	77	49
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	109	119	80
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	112	107	87
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	114	119	100
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	343	309	295
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	346	335	295
zasiłek pielęgnacyjny	902	886	916
świadczenie pielęgnacyjne	153	148	133
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	29	27	19
specjalny zasiłek opiekuńczy	17	2	0
zasiłek dla opiekuna	16	12	12
świadczenie rodzicielskie	78	96	83
razem	5 077	4 373	3 762

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

W latach 2018-2020 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2018-2020 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do

zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane jest również **świadczenie wychowawcze**. Celem świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna realizował Program Rodzina 500+. W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **6 145 877 zł**. W 2020 r. ustalone prawo do świadczenia miały 673 rodziny, a świadczeniem objęto w sumie 1 025 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie **„Za życiem”**. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie Nowosolna takich świadczeń nie przyznawano.

W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna wypłacał świadczenie **„Dobry start”**, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. 2018. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 505 rodzin i objęło łącznie 725 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 217 500 zł.

W ramach programu **„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”** z pomocy skorzystało 33 dzieci i 42 osoby dorosłe w 2018 r., natomiast w ramach programu **„Posiłek w szkole i w domu”**, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 24 dzieci i 37 osób dorosłych w 2019 r. oraz 24 dzieci i 31 osób dorosłych w 2020 r.

Ponadto OPS – w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020**, realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), udzielał pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. We współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatywa Rozsądnych Polaków z siedzibą w Łodzi w 2020 r. do programu zakwalifikowano 24 rodziny spełniające kryteria.

Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował także wiele działań związanych z pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania choroby COVID-19, a także wywołanych nią sytuacji kryzysowych, m.in. we współpracy z Bankiem Żywności przekazywano nieodpłatną pomoc żywnościową 11 osobom przebywającym na kwarantannie.

W ramach uczestnictwa w ogólnopolskim programie „Szlachetna Paczka” pomocą objęto 5 rodzin z terenu gminy, zaś od sponsorów pozyskano paczki żywnościowe dla 15 rodzin oraz paczki świąteczne dla 13 dzieci, dodatkowo Fundacja „Dar dla potrzebujących” z powiatu opoczyńskiego dostarczyła żywność dla 40 mieszkańców gminy.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna realizował szereg działań na rzecz mieszkańców, m.in.

- projekt partnerski z Powiatem łódzkim wschodnim (Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie) – Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA”, którego celem jest świadczenie usług na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W ramach projektu wsparcie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej otrzymało w sumie 10 osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych, z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego korzystało 8 osób, natomiast 5 osób otrzymywało codziennie jeden ciepły posiłek. W ramach kontynuacji Projektu – Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.” wsparciem objęto 15 osób. Ponadto w ramach Projektu rozpoczął działalność Dzienny Dom Pomocy zlokalizowany w Wiśniowej Górze (gmina Andrespol, powiat łódzki wschodni), w którym wsparcie otrzymała 1 osoba z terenu gminy Nowosolna;

- „Cyfrowa Akademia Seniora” – projekt realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Instytut Nowych Technologii z Łodzi, w ramach którego przeprowadzono cykl szkoleń i konsultacji w celu zminimalizowania wykluczenia cyfrowego osób 55+;

- projekt systemowy „Integracja społeczna zielonym światłem dla bezrobotnych w Gminie Nowosolna” skierowany do osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo oraz osób niepełnosprawnych, którego celem była aktywizacja zawodowa, podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz integracja społeczna mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego wydanego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja alimentów okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	25	26	26
liczba przyznanych świadczeń	292	294	294
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	118 100	122 867	121 410

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna na terenie gminy funkcjonuje świetlica wiejska w Kalonce, która działa jako placówka wsparcia dziennego.

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Al. Piłsudskiego 133d, 92-318 Łódź
2.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Korczaka 5, 95-040 Koluszki
4.	Dzienny Dom Pomocy	ul. 1 Maja 5/7, 95-020 Wiśniowa Góra
5.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Częstochowska 40/52, 93-121 Łódź
6.	Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi V Wydział Rodzinny i Nieletnich	ul. Kopcińskiego 56, 90-032 Łódź
7.	III i IV Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich	
8.	I i II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych	Al. Piłsudskiego 143, 92-332 Łódź
9.	Komenda Powiatowa Policji powiatu	ul. 11-go Listopada 62F, 95-040

	łódzkiego wschodniego	Koluszki
10.	Posterunek Policji w Andrespolu	ul. Rokicińska 126, 95-020 Andrespol
11.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Snycerska 8, 91-302 Łódź

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach w roku szkolnym 2019/2020 obejmowała wsparciem dzieci i młodzież z terenu gminy Nowosolna w następującej formie:

- terapia logopedyczna – 10 osób,
- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego w stopniu lekkim – 4 osoby,
- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego – niepełnosprawność ruchowa – 1 osoba,
- opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju – 1 osoba,
- opinie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 10 osób,
- opinie o objęciu dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu/szkole lub placówce – 3 osoby,
- opinie o specyficznych trudnościach w uczeniu się – 8 osób,
- inne opinie w sprawach związanych z kształceniem i wychowywaniem dzieci i młodzieży – 2 osoby,
- badania przesiewowe – 5 osób,
- konsultacje psychologiczne – 3 osoby,
- badanie predyspozycji zawodowych – 1 osoba.

Najczęstszymi problemami, z jakimi do Poradni zgłaszali się rodzice i uczniowie, były niepełnosprawność, trudności w uczeniu się, problemy z poprawnym pisaniem i czytaniem, trudności w zachowaniu oraz problemy emocjonalne, rodzinne i wychowawcze.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego z siedzibą w Łodzi w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela . Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	-	-	-
liczba dzieci z gminy adoptowanych	-	-	-
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	5	5	5
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-	1	1	1

wychowawczych			
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	5	5
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	1	1	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	-	-	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego z siedzibą w Łodzi.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Nowosolna w latach 2018-2020 była zmienna, bowiem wahała się liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2018-2019 stanowiły blisko połowę, a w 2020 r. stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, stale rosła. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela . Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 928	2 991	3 009
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	104	101	122
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	48	50	62
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,55%	3,38%	4,05%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy Łódź-Wschód w Łodzi.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie łódzkim wschodnim, województwie łódzkim i w kraju.

Tabela . Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie łódzkim wschodnim	7,1%	6,2%	6,8%
stopa bezrobocia w województwie łódzkim	6,1%	5,4%	6,2%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy Łódź-Wschód w Łodzi i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2018-2020 powiat łódzki wschodni charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa łódzkiego, jak i w stosunku do kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla gminy Nowosolna przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	12	4	33,3%
25-34 lata	36	26	72,2%
35-44 lata	26	15	57,7%
45-54 lata	29	15	51,7%
55-59 lat	9	2	22,2%
60 lat i więcej	10	X	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	12	6	50,0%
1-3 miesiące	13	9	69,2%
3-6 miesięcy	16	7	43,8%
6-12 miesięcy	27	14	51,9%
12-24 miesiące	22	8	36,4%
powyżej 24 miesięcy	32	18	56,3%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	29	24	82,8%
policealne i średnie zawodowe	27	10	37,0%
średnie ogólnokształcące	8	4	50,0%
zasadnicze zawodowe	23	8	34,8%
gimnazjalne i niższe	35	16	45,7%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	14	8	57,1%
do 1 roku	13	7	53,8%
1-5 lat	35	21	60,0%
5-10 lat	19	12	63,2%
10-20 lat	19	8	42,1%
20-30 lat	13	5	38,5%
30 lat i więcej	9	1	11,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy Łódź-Wschód w Łodzi.

Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat oraz osoby pozostające bez pracy

powyżej 24 miesięcy. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób w wieku 55-59 lat, osób ze stażem pracy 30 lat i więcej oraz osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób w wieku 25-34 lata, osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy oraz osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 101 osób (w tym 51 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 31 osób (22 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 12 osób (4 k.) do 25. roku życia, 59 osób (28 k.) było długotrwale bezrobotnych, 36 osób (11 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 15 osób (13 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 11 osób (3 k.) było niepełnosprawnych.

Tabela . Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	1	0
przetwórstwo przemysłowe	3	8
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0
budownictwo	2	16
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3	0
transport i gospodarka magazynowa	2	0
informacja i komunikacja	1	0
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	92
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	1
pozostała działalność usługowa	1	0
działalność niezidentyfikowana	32	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy Łódź-Wschód w Łodzi.

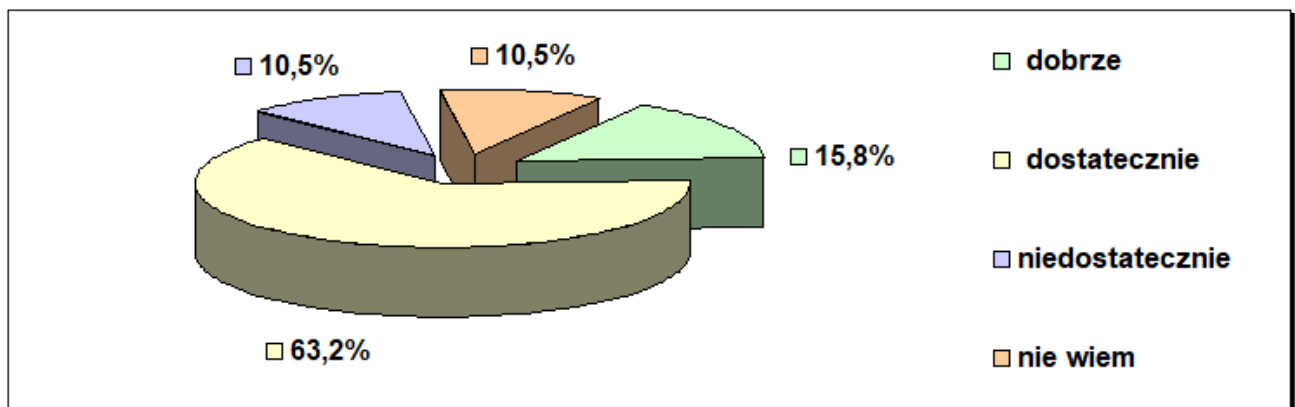
Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze funkcjonujące w takich działach, jak: działalność niesklasyfikowana (32), przetwórstwo przemysłowe, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (po 3 osoby).

Na koniec 2020 r. dla osób bezrobotnych najwięcej ofert pracy dostępnych było w sektorze działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (92 oferty) oraz budownictwa (16 ofert).

W gminie Nowosolna bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (79%) ankietowanych pozytywnie oceniła działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Ponad 63% badanych uznało je za dostateczne, z kolei 15,8% badanych oceniło je jako dobre. Jednocześnie ponad 10,5% pytanym stwierdziło, że są one niedostateczne i taki sam odsetek respondentów nie potrafił tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Natura bezdomności wyklucza zamkniętą i jednoznaczną klasyfikację jej przyczyn, ponieważ doprowadza do niej cały zespół nakładających się na siebie sił sprawczych, zespół postaw, zachowań

determinowanych predyspozycjami osobowościowymi, którym sprzyjają sytuacje społeczne i sposób funkcjonowania służb socjalnych.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna. W rozpatrywanym okresie wsparcia z powodu bezdomności udzielono 1 osobie w 2019 r.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Nowosolna.

Tabela . Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	45 287	55 783	54 899

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

W latach 2018-2020 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Nowosolna ulegała wahaniom.

Tabela . Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	31 687	43 755	22 913
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	-	-	3 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	200	200	200
razem	31 887	43 955	26 113

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

W latach 2018-2020 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Nowosolna ulegała wahaniom.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w gminie Nowosolna przedstawiają poniższe tabele.

Tabela . Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	9	8	8

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowosolna.

Tabela . Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	6	5	4
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	12	4	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowosolna.

W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, zmniejszyła się i wyniosła odpowiednio: 6, 5 i 4 osoby. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 12 osób w 2018 r. i wobec 4 osób w 2019 r.

Tabela . Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

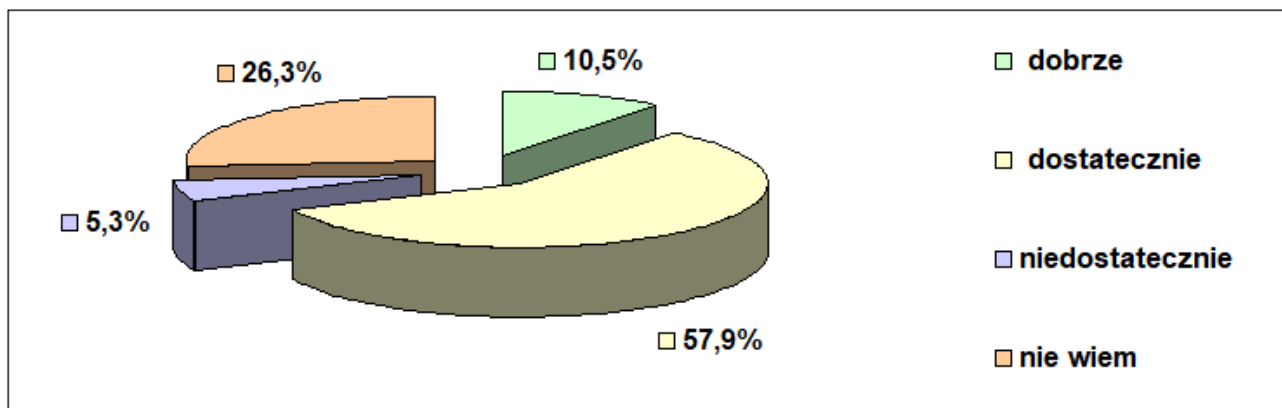
zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	2
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Nowosolna.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z 2 osobami w 2020 r. dotkniętymi tym problemem. W latach 2018-2020 GKRPA nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

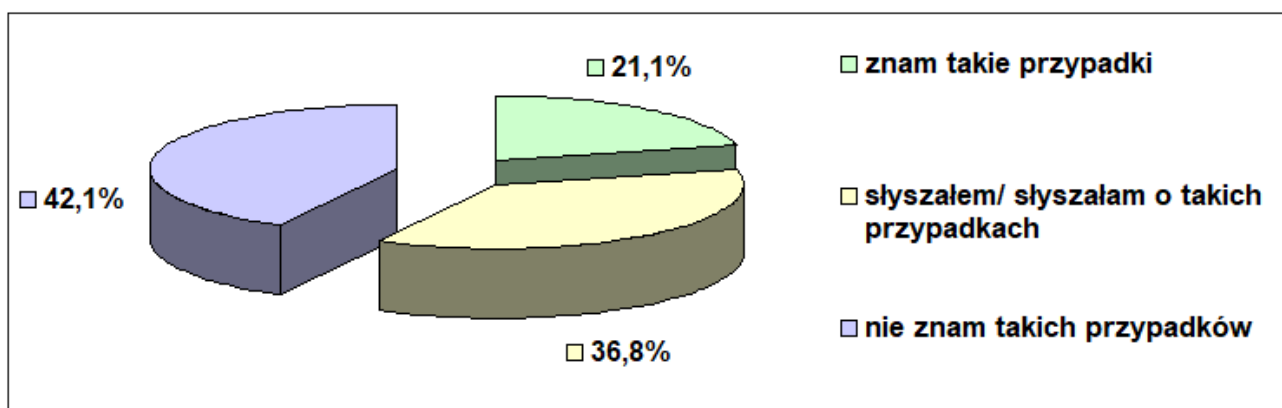

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Według 68,4% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dostateczne lub dobre. Jednocześnie 5,3% ankietowanych uznało je za niedostateczne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 26,3% respondentów.

W przeprowadzonym badaniu ankietowani odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

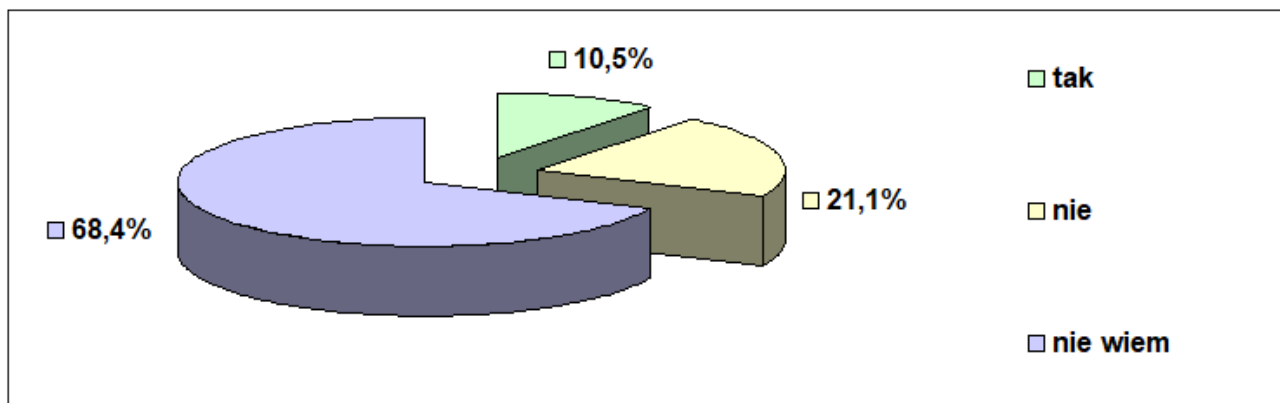

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 57,9% respondentów twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. Jednocześnie 42,1% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 21,1% badanych odpowiedziało przecząco. Według 10,5% ankietowanych takie ryzyko istnieje. Wysoki odsetek (68,4%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres . Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli OPS, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Nowosolna prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela . Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	10	10
liczba spotkań ZI w ciągu roku	11	14	11
liczba spotkań grup roboczych	brak	brak	brak
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	5	5	7

w tym sporządzone przez Policję	5	5	6
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	0	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	3	5	9
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	2	3	2
liczba spraw sądowych	2	0	1
zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	2	0	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Nowosolna.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 7 rodzinom (9 osobom w rodzinach) w 2018 r., 7 rodzinom (13 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 8 rodzinom (10 osobom w rodzinach) w 2020 r. Pomocy z powodu narkomanii i przemocy w rodzinie w rozpatrywanym okresie nie udzielono.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne m.in.:

- programy „Cukierki” i „Noe” – zajęcia prowadzone przez specjalistę z Ośrodka Profilaktycznego „Nowa Perspektywa” z Wrocławia dla 34 i 48 uczniów Szkoły Podstawowej w Starych Skoszewach;

- program „Debata” (rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) zrealizowany w klasach VII i VIII Szkoły Podstawowej w Lipinach przez trenerów z Małopolskiego Centrum Profilaktyki z Krakowa;

- zajęcia z zagadnień cyberprzemocy – uczniów Szkoły Podstawowej w Lipinach zapoznano z zagrożeniami związanymi z Internetem oraz konsekwencjami cyberprzemocy i sposobami jej zapobiegania „Skąd moc cyberprzemocy?” (wykorzystano materiały „Uniwersytet Dzieci”);

- warsztaty dla uczniów klas IV-VIII na temat bezpiecznego korzystania z Internetu prowadzone przez Fundację „Słonie na balkonie” z Łodzi;

- udział w projekcie edukacyjnym PARPA – pn. „Wspieranie placówek działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności na rzecz członków rodzin z problemem alkoholowym i przemocy”;

·szkolenie dla pedagoga oraz psychologów szkolnych zorganizowane przez Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi pn. „Apteka pierwszej pomocy emocjonalnej” (doskonalenie umiejętności radzenia sobie z uczniami pochodzącymi z rodzin, w których występuje problem uzależnień);

·półkolonie zorganizowane dla 45 dzieci i młodzieży;

·zakup i kolportaż materiałów edukacyjno-informacyjnych (ulotki, plakaty, broszury).

Ponadto na terenie gminy przeprowadzono diagnozę w formie ankiety oraz e-ankiety wśród 100 dorosłych mieszkańców gminy Nowosolna, 10 sprzedawców napojów alkoholowych oraz 200 uczniów szkół podstawowych – opracowanie dotyczyło problemu alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy;

W gminie Nowosolna jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie jest (obok OPS, GKRPA i ZI) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób uwikłanych w przemoc. W 2020 r. z profesjonalnego wsparcia, pomocy psychospołecznej oraz indywidualnych konsultacji psychologiczno-terapeutycznych w formie 203 sesji terapeutycznych skorzystały 44 osoby uzależnione i współuzależnione, doświadczające przemocy w rodzinie oraz zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Tabela . Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie gminy w 2020 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Rynek Nowosolna 1
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
3.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
4.	Punkt Konsultacyjno-Informacyjny	Plichtów 21

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych i dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

·Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Lipinach (liczba uczniów: 236, liczba nauczycieli: 31),

·Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Starych Skoszewach (liczba uczniów: 169, liczba nauczycieli: 47).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż obie placówki zatrudniają pedagoga, logopedę, psychologa i pielęgniarkę, zaś z porad doradcy zawodowego mogą korzystać uczniowie jednej ze szkół. Uczniowie obu placówek korzystają z sali gimnastycznej i boiska sportowego, mają także zapewniony dostęp do Internetu. W ani jednej szkole nie utworzono klas lub grup integracyjnych. Obie badane placówki prowadzą także dożywianie uczniów. W analizowanym roku szkolnym z bezpłatnych posiłków skorzystało 15 dzieci. Szkoły zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz nauczanie indywidualne. Placówki oświatowe oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne oraz terapię SI.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Szkoły z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, matematyczne, informatyczne, plastyczne, muzyczne, sportowe, UKS, europejskie, ekologiczne oraz zajęcia przygotowujące do egzaminów zewnętrznych i konkursów.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym dzieci/uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela . Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie

			stwierdzono
palenie papierosów	-	-	2
sięganie po alkohol	1	1	1
sięganie po narkotyki	-	-	2
niszczenie mienia szkolnego	1	1	1
kradzieże na terenie szkoły	-	-	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	-	-	2
udział w grupach negatywnych	-	-	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	1	4	1
autoagresja	-	-	2
ucieczki z domu	-	-	2
przestępczość ujawniona	-	-	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	1	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela . Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach dzieci/uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2
zaniedbanie	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	1
przemoc w rodzinie	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	-
przestępczość	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych i wychowawczych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 4 przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz pojedyncze przypadki sięgania po alkohol, niszczenia mienia szkolnego i przypadek wymagający nadzoru kuratora sądowego. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 2 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz po jednym przypadku zaniedbania, uzależnienia i przemocy w rodzinie.

Przedstawiciel jednej spośród badanych placówek nie zauważył wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś drugi ankietowany nie był w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to jeden z badanych miał trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie, zaś w opinii przedstawiciela drugiej placówki w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez obu uczestników badania.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Ochotniczą Straż Pożarną, Bibliotekę Publiczną, parafie, Centrum Kultury i Ekologii w Plichtowie, Ośrodek Psychologiczno-Edukacyjny Medivia, organizacje pozarządowe oraz Zakon św. Jerzego.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – dofinansowania wycieczek i wyjazdów, zwolnienia ze składki na ubezpieczenia, a także organizowania akcji charytatywnych na rzecz potrzebujących (np. zbiórki odzieży). Placówki zapewniają także specjalistyczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne i prawne.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Uczniowie mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, dyrektorów oraz nauczycieli i wychowawców, natomiast rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci szkoleń i konsultacji.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, skutecznego pozyskiwania grantów oraz uczestnictwa w projektach ogólnopolskich i międzynarodowych finansowanych ze środków zewnętrznych, a także dofinansowania rozbudowy jednej z placówek o zaplecze socjalne oraz przestrzeń edukacyjną.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Nowosolna wynika, że w latach 2018-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, analogicznie wzrastał udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela . Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców gminy ogółem	4 788	4 906	4 960
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	841	863	896
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	17,56%	17,59%	18,06%

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Warto dodać, że w miejscowościach: Lipiny i Grabina funkcjonują dwie prywatne placówki całodobowe dla osób starszych, które zapewniają pensjonariuszom całodobową opiekę, rehabilitację, terapię zajęciową oraz pomoc medyczną.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, problemy komunikacyjne, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz brak zainteresowania i pomocy w codziennych sprawach, a także niedostateczną ofertę spędzania czasu wolnego. Zwrócono także uwagę na ograniczony dostęp do placówek kultury, marginalizację i wykluczenie społeczne, szczególnie informacyjne.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 16% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Nowosolna, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była najczęstszym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez OPS w latach 2018-2020.

Tabela . Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	28	30	26
liczba osób łącznie w rodzinach	48	51	40

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna.

Należy dodać, że w 2020 r. OPS przyznał 87 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Powiecie Łódzkim Wschodnim w Łodzi dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Nowosolna.

Tabela . Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	7	5	6
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	36	55	42
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	8	10	7
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	20	32	22
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	8	13	13

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Powiecie Łódzkim Wschodnim w Łodzi.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Nowosolna mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego z siedzibą w Łodzi, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela . Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	7	0	3
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	3	14	10
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	0	2	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Powiatu Łódzkiego Wschodniego z siedzibą w Łodzi.

Warto dodać, że gmina Nowosolna we współpracy z Powiatem Łódzkim Wschodnim realizuje wiele programów, mających na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych m.in. projekt społeczno-zdrowotny, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Centrum Usług Społecznych „WISIENKA” i jego kontynuacja Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.” Zakres wsparcia mieszkańców gminy obejmował:

- program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, którego celem jest pomoc pełnoletnim, niesamodzielnym osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym;

- zapewnienie dostępu do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego;

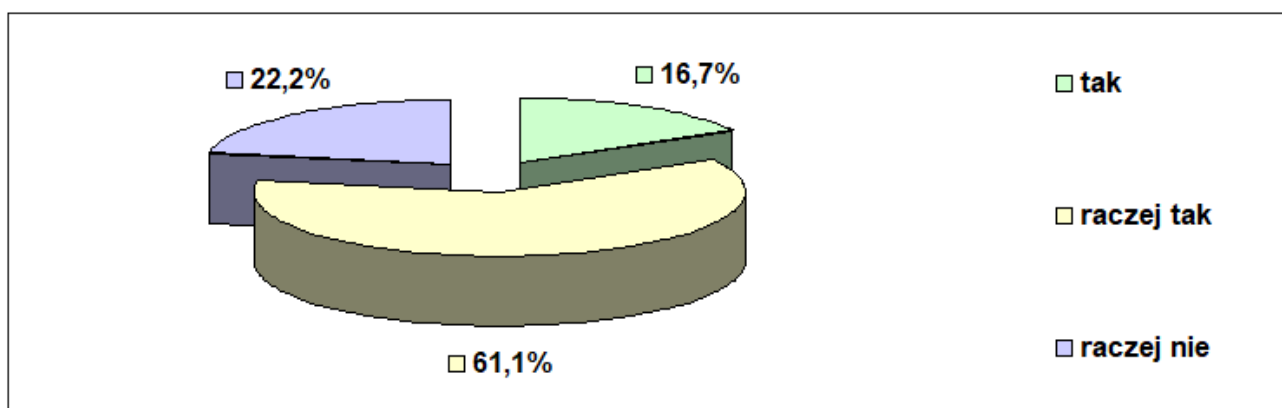
- dowóz posiłków.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, utrudniony dostęp do odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych oraz brak ofert pracy. Wskazywano także na samotność, izolację i wykluczenie społeczne oraz brak zainteresowania i pomocy w czynnościach dnia codziennego.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 77,8% uczestników badania w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 22,2% badanych nie podziela tej opinii.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2020 r. na terenie gminy Nowosolna funkcjonowały 32 organizacje pozarządowe. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela . Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	charakterystyka prowadzonych działań
1.	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym „Jantar”, Lipiny 75	– usługi socjalne, opieka nad osobami starszymi
2.	Stowarzyszenie „Biegający na Wzniesieniach”, Plichtów 21	– popularyzacja zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej, sport, rekreacja
3.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Nowosolna, Stare Skoszewy 19	– wszechstronny lokalny rozwój społeczny, ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych
4.	Irokez – Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Twórczości Niezależnej, Moskwa 14a	– działalność na rzecz rozwoju kultury, sztuki, tradycji
5.	Stowarzyszenie Klub Fitmoc, Moskwa 46	– popularyzacja kultury fizycznej, sportu i zdrowego stylu życia
6.	Fundacja IDP, ul. Leśna 34, Grabina	– działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym ich wypoczynku
7.	Fundacja Anny Symchuk Imagine, ul. Główna 74, Grabina	– rodzinny dom opieki
8.	Fundacja Centrum św. Ojca Pio, Plac Jana Pawła II 1/5, Kalonka	– organizacja kościelna, usługi socjalne, akcje charytatywne
9.	Fundacja „Pro-Etno”, Byszewy 52	– rozwój społeczny, pielęgnowanie kultury, tradycji, obyczajów regionu
10.	Fundacja Klub Jeździecki „Zbyszko”, Wiączyń Dolny 58a	– propagowanie nauki jazdy konnej i hodowli koni, prowadzenie działalności edukacyjnej, terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej z wykorzystaniem hipoterapii
11.	Spółdzielnia Socjalna „Robelia”, Byszewy 42, lok. 1	– podmioty działające w sektorze ekonomii społecznej
12.	Spółdzielnia Socjalna „Na Wzniesieniach”, Byszewy 40	
13.	Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Nowosolnej, Rynek Nowosolna 1	– działalność na rzecz rolników, obrona praw i interesów zawodowych, materialnych, socjalnych i kulturalnych rolników
14.	Zespół Śpiewaczy „Wiączynianka”, Wiączyń Dolny 62	– popularyzacja śpiewu, promocja regionu, kultywowanie lokalnych tradycji, obrzędów i zwyczajów, udział w wydarzeniach kulturalnych
15.	Zespół Ludowy „Byszewianie” Plichtów 21	
16.	Klub Sportowy Sparta Waleczni, Wiączyń Dolny 18	– popularyzacja kultury fizycznej i sportu, promocja aktywności fizycznej, propagowanie zdrowego
17.	Klub Piłkarski Byszewy,	

	Lipiny 14	stylu życia
18.	Ludowy Klub Sportowy „Kalonka-Kopanka”, Kalonka 56	
19.	Ludowy Klub Sportowy „Byszewy”, Plichtów 21	
20.	Klub Tenisowy „Breakpoint”, Kalonka 11k	
21.	Uczniowski Parafialny Klub Sportowy „Bula”, Kalonka, ul. Irysowa 5	
22.	Uczniowski Klub Sportowy „Skosz”, Stare Skoszewy 19	popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej
23.	Uczniowski Klub Sportowy „Lipniacy”, Lipiny 14	
24.	Ochotnicza Straż Pożarna, Lipiny 48a	– prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych, czynne włączanie się w organizację imprez kulturalnych i sportowych
25.	Ochotnicza Straż Pożarna, Stare Skoszewy 19a	
26.	Koło Gospodyń Wiejskich w Kalonce, Kalonka 47	– działania na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich, wspieranie rozwoju terenów wiejskich, kultywowanie i promowanie tradycji ludowych, udział w organizowanych imprezach promujących regionalną kulturę, sztukę kulinarną i zwyczaje
27.	Koło Gospodyń Wiejskich w Starych Skoszewach, Stare Skoszewy 18	
28.	Koło Gospodyń Wiejskich w Borchówce, Borchówka 3a	
29.	Koło Gospodyń Wiejskich w Moskwie, Moskwa 29	
30.	Koło Gospodyń Wiejskich w Lipinach, Lipiny 48a	
31.	Koło Gospodyń Wiejskich Wiączyń Dolnym, Wiączyń Dolny 18	
32.	Koło Gospodyń Wiejskich w Ksawerowie, Ksawerów 22	

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

W 2020 r. w gminie Nowosolna funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela . Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Barbary	Stare Skoszewy 14
2.	Parafia pw. św. Ojca Pio - Parafialne Koło Caritas realizuje pomoc żywnościową - Parafialny Klub Sportowy „Bula” - akcja cykliczna – „Tornister pełen uśmiechu” - coroczna organizacja Amatorskiego Rajdu Rowerowego i Pieszego „Tour de Kalonka”	Kalonka, Plac Jana Pawła II 1/5

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

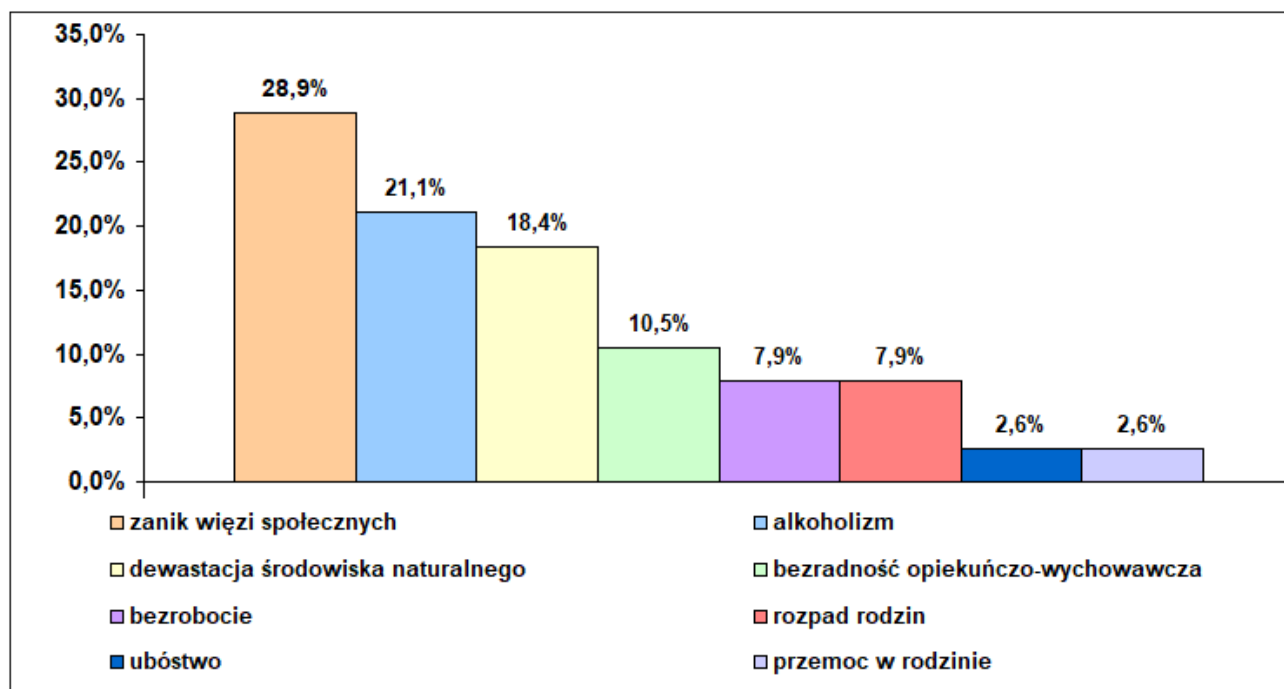
Parafie z terenu gminy Nowosolna należą do dekanatu brzezińskiego w archidiecezji łódzkiej.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie gminy.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali zanik więzi społecznych, alkoholizm i dewastację środowiska naturalnego. W dalszej kolejności wymieniali bezradność opiekuńczo-wychowawczą, bezrobocie oraz rozpad rodzin, a także ubóstwo i przemoc w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

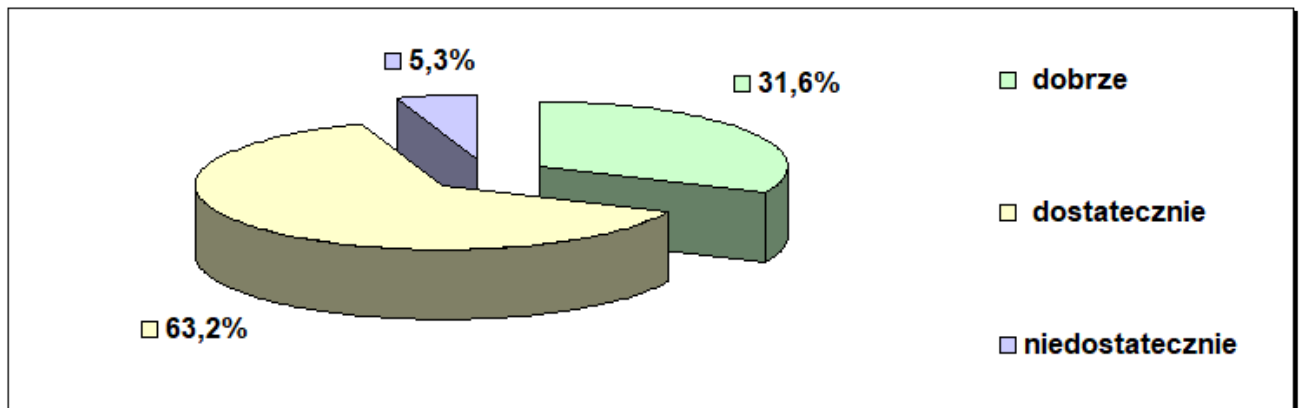
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez plenerowych oraz wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, tworzenia miejsc spotkań dla seniorów i budowy placów zabaw dla dzieci. Postulowano również uruchomienie świetlic środowiskowych z szeroką ofertą zajęć dla osób w różnym wieku, budowę miejsc rekreacji, a także prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz

przeciwdziałania wszelkim przejawom dyskryminacji. Wspomniano też o znikomym zainteresowaniu i braku zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz gminy i społeczności lokalnej.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej rozszerzenie opieki nad osobami starszymi i samotnymi, organizowanie wolontariatu opiekuńczego oraz finansowanego przez gminę systemu pomocy sąsiedzkiej, a także aktywizację osób bezrobotnych oraz poprawę funkcjonowania komunikacji publicznej.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

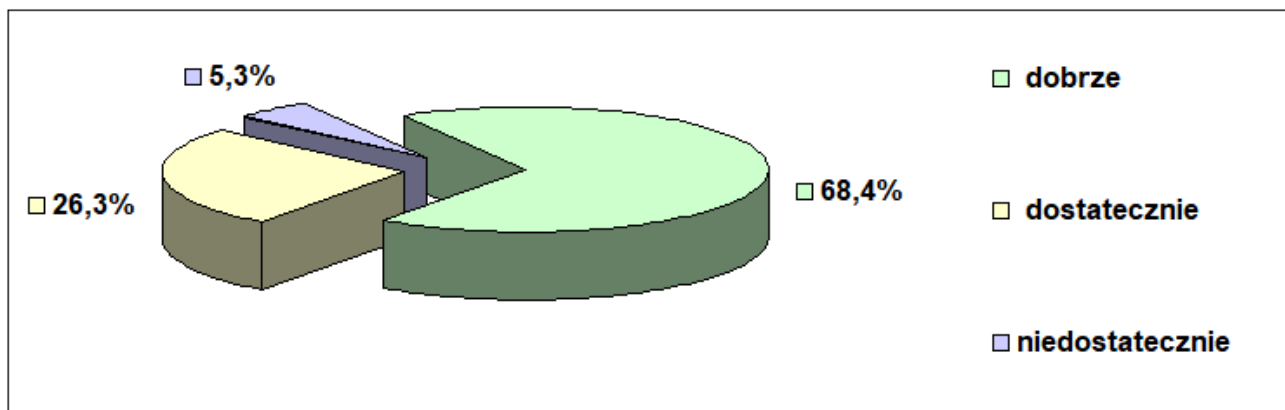

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość uczestników badania pozytywnie oceniła komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 63,2% ankietowanych jest ona dostateczna, a kolejne 31,6% respondentów przyznało, że jest dobra. Tylko 5,3% badanych uznało ją za niedostateczną.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres . Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Nowosolna jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy 94,7% ankietowanych wyraziło opinię pozytywną. Opinii tej nie podziela jednak 5,3% badanych.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2018-2020 w gminie Nowosolna struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela . Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności gminy ogółem	4 788	4 906	4 960
liczba kobiet	2 465	2 507	2 534
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	51,48%	51,10%	51,09%

Dane Urzędu Gminy Nowosolna.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy Łódź-Wschód w Łodzi w latach 2018-2019 kobiety stanowiły mniejszość ogółu osób pozostających bez pracy w gminie, natomiast w 2020 r. kobiety stanowiły ponad połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela . Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	104	101	122

liczba bezrobotnych kobiet	48	50	62
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	46,15%	49,50%	50,82%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy Łódź-Wschód w Łodzi.

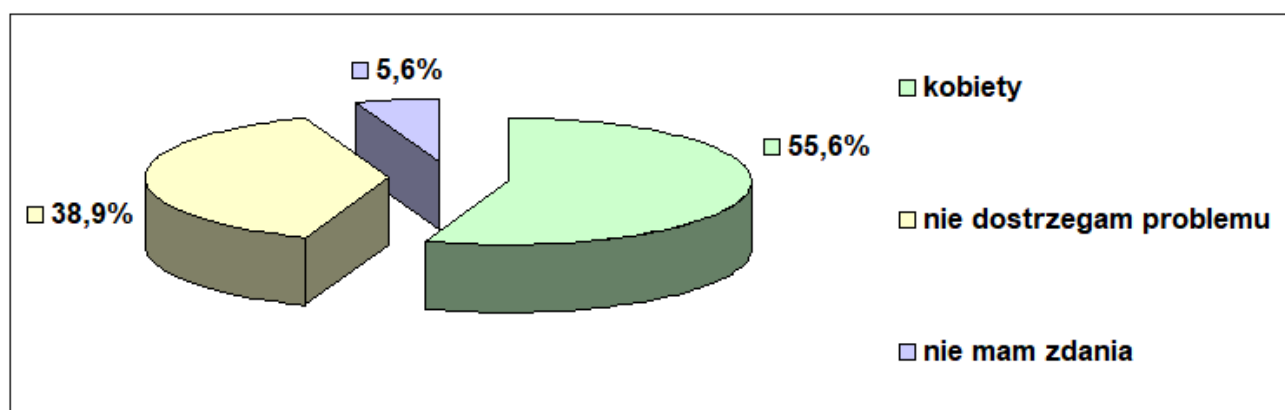
Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób w wieku 25-34 lata i 35-44 lata, osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy i powyżej 24 miesięcy oraz osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat i od 1 roku do 5 lat.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Nowosolna przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 18 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres . Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

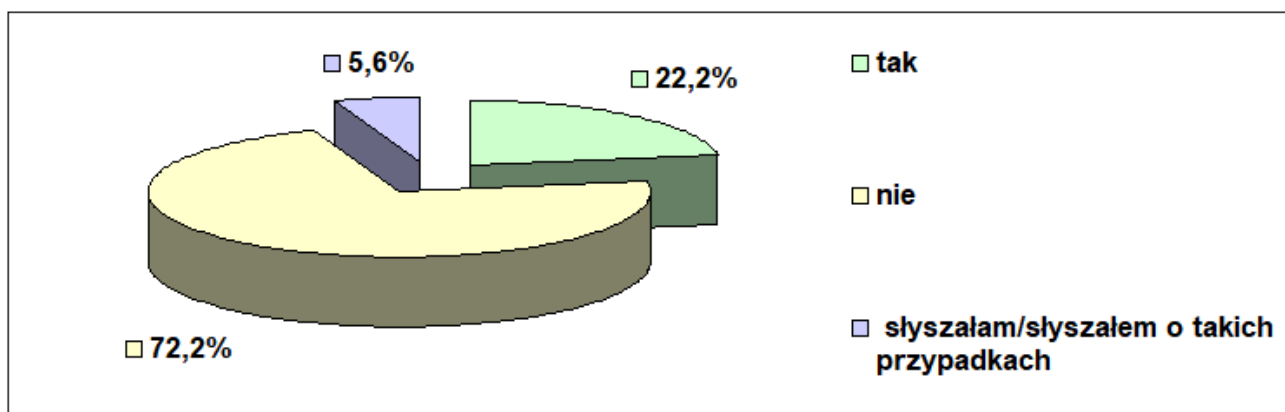

Dane z badania ankietowego.

Według 55,6% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Problemu zawartego w pytaniu nie dostrzega 38,9% respondentów. Opinii w tej sprawie nie wyraziło 5,6% pytaných. Nikt z badanych nie stwierdził, że są to mężczyźni.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Ponad 72% spośród pytaných mieszkańców odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 27,8% badanych przyznało, że zna przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub takich przypadkach słyszało. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

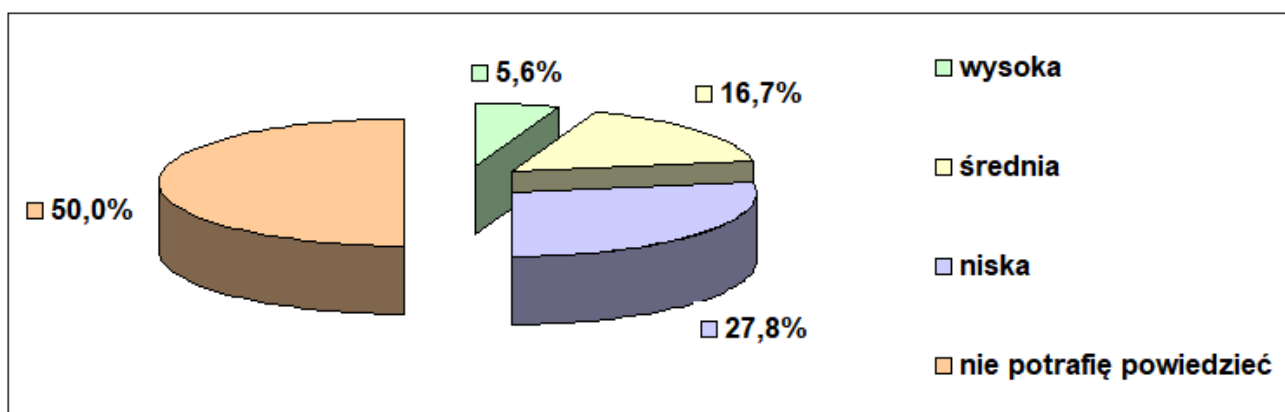
Wykres . Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans w gminie. Poniższy wykres pokazuje rozkład odpowiedzi.

Wykres . Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

Dane z badania ankietowego

Według 27,8% badanych skala problemu nierówności szans na terenie gminy jest niska, z kolei 16,7% pytanych przyznało, że jest średnia, zaś zdaniem 5,6% respondentów jest ona wysoka. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiła połowa ankietowanych.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 38,9% badanych. Jednocześnie 22,2% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Prawie 39% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (22,6%) i życie rodzinne (19,4%) oraz awans zawodowy, płace i edukację (po 12,9%), a także działalność społeczną i udział we władzach samorządowych (po 9,7%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie oraz wyrównania płac na podobnych stanowiskach, zaproponowano także zatrudnienie specjalistów, którzy przeprowadzą dogłębną diagnozę problemu i na jej podstawie zaproponują odpowiednie rozwiązania.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a połowa respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie,

uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram . Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT
bezrobocie, ubóstwo, bezdomność
rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie
zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo
publiczne
starość
niepełnosprawność
kapitał społeczny i ludzki

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ·podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie ·inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców ·prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia oraz przeciwdziałanie bezrobociu wśród kobiet ·podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych ·prowadzenie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy ·upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy ·udział pracowników OPS w projektach aktywizacyjnych ·inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem ·realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem ·diagnozowanie problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ·nieupowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych ·nierealizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) ·występowanie problemu długotrwałego bezrobocia
szanse	zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> ·stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie ·niewzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet ·efektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych ·stale rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych ·wolne miejsca pracy na terenie pobliskich miejscowości – Łodzi, Strykowa, Brzezin ·możliwość podejmowania dorywczej pracy sezonowej ·wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności ·niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy ·niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością 	<ul style="list-style-type: none"> ·znikome zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej ·brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej ·niewielkie zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych ·niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych ograniczających bezrobocie w gminie ·występowanie zjawiska długotrwałego bezrobocia ·wzrost liczby pracowników z zagranicy
---	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy w gminie, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia oraz przeciwdziałanie bezrobociu wśród kobiet, podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, prowadzenie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, udział pracowników OPS w projektach aktywizacyjnych oraz inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają liczne zagrożenia, do których należy zaliczyć: znikome zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, niewielkie zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych, niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych ograniczających bezrobocie w gminie, występowanie zjawiska długotrwałego bezrobocia, jak również wzrost liczby pracowników z zagranicy.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ·analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie ·wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo ·zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia ·analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci ·monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną ·dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów ·odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie ·zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy ·inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlicy środowiskowej)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ·nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin ·niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego ·niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci ·wystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej ·rozwój niepublicznych placówek – żłobków, przedszkoli ·zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy ·wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie ·nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie ·zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są

głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, a także inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlicy środowiskowej) oraz brak możliwości tworzenia takich placówek na terenie gminy.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ·zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (na terenie gmin ościennych) ·inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia ·podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego ·zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej ·odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi ·realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów ·prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym ·podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> ·brak na terenie gminy placówek służby zdrowia i aptek ·brak komisariatu policji
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ·wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców ·poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach 	<ul style="list-style-type: none"> ·istniejące bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej

<ul style="list-style-type: none"> ·niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia ·niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi ·niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki ·niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich ·zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze 	
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (na terenie gmin ościennych), inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – brak na terenie gminy placówek służby zdrowia, aptek i komisariatu policji oraz istniejące bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ·analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców (Raport o stanie gminy) ·informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy ·analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi ·rodziny wielopokoleniowe ·zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> ·niedysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze ·niefunkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych, takich jak klub seniora czy dom dziennego pobytu ·stale rosnąca liczba osób starszych, samotnych

edukacyjnej i zawodowej (oferta zajęć w CKiE, bibliotece, KGW, parafie)	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ·dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak dom dziennego pobytu (na terenie powiatu) ·wystarczające możliwości gminy umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych ·silne więzi międzypokoleniowe, wymiana doświadczeń pomiędzy pokoleniami ·rozwój całodobowych placówek niepublicznych zapewniających opiekę nad osobami starszymi 	<ul style="list-style-type: none"> ·wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców ·stale rosnąca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej ·zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych ·występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców (Raport o stanie gminy), rodziny wielopokoleniowe, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, czy zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej (oferta zajęć w CKiE, bibliotece, KGW, parafie). Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, stale rosnąca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, jak również występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ·monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy ·informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy ·likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym (koordynator do spraw dostępności) ·informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych ·prowadzenie działań na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> ·nieorganizowanie i nieświadczanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy ·nieupowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy

wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością ·funkcjonowanie Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.” i Zakładu Aktywizacji Zawodowej w Tuszynie	
szanse	zagrożenia
·niezwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych ·niewzrastająca liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej ·niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych ·społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym ·niewzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych ·funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Wiśniowej Górze	·niedysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy ·niezatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym (koordynator do spraw dostępności), informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością, a także funkcjonowanie Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.” oraz Zakładu Aktywizacji Zawodowej w Tuszynie. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: nieorganizowanie i nieświadczanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy, nieupowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, niedysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy, jak również niezatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> · odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców · prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych · popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych · podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców · inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej · prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej · dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej · podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> · niepodejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> · odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia · stale rosnąca liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy · zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej · niewzrastająca liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją · wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (AOON) · dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb · stale rosnące zainteresowanie mieszkańców wolontariatem (pomoc sąsiedzka) 	<ul style="list-style-type: none"> · znikome zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych · wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost

poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, a także dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepodejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu, znikome zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych czy wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania jej realizacji, a także najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- problemy wynikające z wydłużania terminów rozpatrywania przez Sądy pozwów z zakresu spraw rodzinnych i nieletnich oraz przez Prokuraturę wniosków w zakresie spraw związanych z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie;

- rozległy teren gminy;

- brak centralnej miejscowości gminnej;

- trudności w dotarciu do Urzędu Gminy dla osób bez własnego środka transportu – niska częstotliwość kursów realizowanych przez MPK, konieczność dostosowania się do transportu z osobami prywatnymi;

- brak inicjatyw tworzenia przedsiębiorstw społecznych.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- wsparcie osób bezrobotnych – projekt systemowy „Integracja społeczna zielonym światłem dla bezrobotnych w Gminie Nowosolna”;

- wsparcie osób niepełnosprawnych – projekt Centrum Usług Społecznych „WISIENKA” i jego kontynuacja Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.”

- wsparcie osób niesamodzielnych – AOOD;

- wsparcie osób ubogich – świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego;

- inicjowanie integracji międzypokoleniowej w społeczności lokalnej – wsparcie i pomoc sąsiedzka w czasie zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych czy pandemii koronawirusa;

- rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi (Stowarzyszenie Wiosna z Krakowa we współpracy z wolontariuszami ze Strykowa – ogólnopolski Program Szlachetna Paczka, Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków z Łodzi – żywność unijna, Fundacja „Dar dla potrzebujących” z Opoczna – paczki świąteczne, WOT – dowóz żywności unijnej dla osób przebywających na kwarantannie w okresie pandemii koronawirusa);

- wsparcie psychologiczne – psycholog w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym – zwiększenie wymiaru czasu pracy;

- zatrudnienie asystenta rodziny;

- organizowanie corocznej akcji „Gminna pomoc świąteczna” – kierowanej do najuboższych osób/rodzin z gminy;

- wzrost aktywności społecznej osób starszych – udział w projekcie „Cyfrowa Akademia Seniora” realizowanym przez Stowarzyszenie Instytut Nowych Technologii z Łodzi – cykl szkoleń i konsultacji prowadzonych w celu zminimalizowania wykluczenia cyfrowego osób 55+;

- utworzenie strony BIP OPS;

- kierowanie na bezpłatny wypoczynek letni dzieci z rodzin wielodzietnych – RCPS, ubogich – PCK;

- wsparcie rzeczowe osób prywatnych (żywność, odzież, zabawki, artykuły higieniczne).

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- nie powiększono zasobów mieszkań komunalnych, brak mieszkań socjalnych;

- nie realizowano usług opiekuńczych;

- nie utworzono CUS w gminie, Gmina Nowosolna/OPS przystąpiła jako partner do Projektu Centrum Usług Społecznych „WISIENKA”, którego liderem był Powiat Łódzki Wschodni/PCPR;

- nie pozyskano w sposób formalny wolontariuszy współpracujących z OPS.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- wsparcie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej dla 5 osób – kontynuacja;
- wsparcie asystenta rodziny dla 5 rodzin – kontynuacja;
- usługi opiekuńcze – podjęcie;
- zwiększanie jakości świadczonych usług – wykorzystywanie nowoczesnych technik komunikacji OPS/klient – kontynuacja, rozwój;
- wsparcie towarzyszące w miejscu zamieszkania – dowóz posiłków w ramach projektu Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.” – kontynuacja;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi – kontynuacja i rozwój;
- koordynator ds. dostępności – kontynuacja;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wiśniowej Górze – rozpocznie działalność od 1 stycznia 2022 r. dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu łódzkiego wschodniego.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

·Ośrodek Pomocy Społecznej od sierpnia 2008 r. do końca czerwca 2015 r. realizował projekt systemowy „Integracja społeczna zielonym światłem dla bezrobotnych w Gminie Nowosolna” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (dotacja 89,5% i wkład własny – środki z budżetu OPS 10,5%). Projekt skierowany był do osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, zatrudnionych oraz niepełnosprawnych. Jego celem była aktywizacja zawodowa, podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz integracja społeczna mieszkańców gminy Nowosolna zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zastosowano narzędzia kontraktu socjalnego, aktywną integrację zawodową, społeczną, edukacyjną (w tym: finansowanie nauki w szkole ponadgimnazjalnej dla jednej osoby), wsparcie psychologa i doradcy zawodowego oraz szkolenia branżowe zgodnie ze ścieżką rozwoju i zapotrzebowaniem rynku pracy. Do końca czerwca 2015 r. łącznie wzięły w nim udział 53 osoby, z tego 25 znalazło zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Spośród uczestników Projektu w 2010 r. zawiązała się grupa założycielska Spółdzielni Socjalnej Na Wzniesieniach, która świadczy usługi porządkowe: utrzymywanie czystości na przystankach MPK na terenie gminy, sprzątanie domów, mieszkań i ogrodów u klientów indywidualnych. Spółdzielnia Socjalna Robelia powstała w 2012 r. i świadczy usługi w zakresie zagospodarowania i pielęgnacji terenów zielonych.

- Od 2012 r. asystent rodziny objął wsparciem 13 rodzin.

·W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej podpisał partnerski projekt z Powiatem łódzkim wschodnim/PCPR-em – Centrum Usług Społecznych „WISIENKA”. Projekt zrealizowano z końcem czerwca 2020 r. W ramach projektu wsparcie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej otrzymało w sumie 10 osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych. Z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego korzystało 8 osób. Dla 5 osób dostarczano codziennie jeden ciepły posiłek (obiad). W ramach kontynuacji Projektu – Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA-C.D.” od sierpnia 2020 r. tą formą wsparcia objęto 15 osób. W roku 2019 w ramach Projektu Centrum Usług Środowiskowych „WISIENKA”, rozpoczął działalność Dzienny Dom Pomocy w Wiśniowej Górze (gmina Andrespol, powiat łódzki wschodni). Z gminy Nowosolna w 2020 r. 1 osoba korzystała z usług oferowanych przez DDP. W Zakładzie Aktywności Zawodowej w Tuszynie ze wsparcia korzystała 1 osoba niepełnosprawna z terenu gminy.

- Żywność w ramach programu PEAD – 24 rodziny/71 osób.
- „Posiłek w szkole i w domu” – 55 osób.
- Rządowy Programu Rodzina 500+ (świadczenie otrzymało 1 025 dzieci).
- Rządowy program Dobry start 300+ (przyznano świadczenie dla 725 dzieci).

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

W ocenie realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniono osiągnięcia, ograniczenia oraz zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych. Mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponowano ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

·Kadra OPS, w tym samym składzie liczebnym, realizuje zadania dodatkowe oraz zadania wynikające z nowych przepisów prawa – obciążenie pracowników socjalnych.

·Wzrost liczby klientów z zaburzeniami psychicznymi objętych pomocą lub wyłącznie pracą socjalną – trudności we współpracy.

Działania ocenione najwyżej:

- zatrudnienie asystenta rodziny;
- zatrudnienie AOON;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Działania ocenione najniżej:

·nie wdrożono usług opiekuńczych – usługi społeczne realizowane są w formie usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej.

III. PROGRAMOWANIE

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Nowosolna na lata 2021-2027. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

Działania zostały wyznaczone z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin

2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

4. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych

5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia

6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy

7. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Nowosolna na lata 2021-2027 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Nowosolna zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych oraz warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Nowosolna”.

Realizacja zaprogramowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wsparcie mieszkańców zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none">1.Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami i instytucjami.2.Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.3.Podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.4.Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.5.Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.6.Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.	działania ciągłe
2. Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.	<ol style="list-style-type: none">1.Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.2.Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.3.Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy.	działania ciągłe

	<p>4.Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami.</p> <p>5.Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców.</p> <p>6.Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej.</p> <p>7.Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p> <p>8.Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci.</p>	w zależności od potrzeb
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	<p>1.Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego.</p> <p>2.Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.</p> <p>3.Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.</p>	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	8 514 236	6 800 000	UG/OPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	3,71	4,0	UG/OPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	65	70	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	41	50	OPS	raz w roku

bezrobocia	osoba	19	25	OPS	raz w roku
bezdomy	osoba	0	2	OPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	1,85	1,85	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	253	260	OPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	0	3	OPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	122	130	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	62	65	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	4,05	4,05	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie	1.Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	działania ciągłe

<p>potencjału rodzin.</p>	<p>z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.</p> <p>2.Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.</p> <p>3.Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>4.Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>5.Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych.</p> <p>6.Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego.</p> <p>7.Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>8.Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem.</p> <p>9.Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła.</p> <p>10.Promowanie prawidłowego modelu rodziny.</p>	
<p>2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, wsparcia udzielanego dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<p>1.Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie.</p> <p>2.Rozwijanie współpracy ze szkołą w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.</p> <p>3.Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog.</p> <p>4.Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.</p> <p>5.Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych.</p> <p>6.Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.</p> <p>7.Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury, sportu i rekreacji.</p>	<p>działania ciągłe</p>

3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 2. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 3. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 5. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 6. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 7. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii. 	działania ciągłe
--	--	------------------

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	50	60	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa	rodzina	21	30	OPS	

domowego					
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	141	150	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	5	5	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	8	10	OPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	0	OPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	0	2	OPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	7	7	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	257	240	OPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	26	26	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	12	12	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
-----------------------	-------------------------	------------------------

1. Wspieranie idei starzenia się w zdrowiu i możliwości prowadzenia aktywności społecznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Rozpoczęcie działalności Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	działania ciągłe
2. Wspieranie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
----------	-----------------	---------------------------	-------------------------	---------------	-----------------------

liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	896	910	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	18,06	19	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	19	25	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	26	30	OPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	0	10	OPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	12	15	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców	1.Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2.Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia mające na celu tworzenie warunków	działania ciągłe

<p>w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.</p>	<p>sprzyjających zdrowiu. 3.Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i realizowanie programów prozdrowotnych. 4.Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. 5.Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 6.Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 7.Rozwijanie indywidualnych umiejętności mieszkańców służących zdrowiu. 8.Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 9.Dbałość o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców gminy.</p>	
<p>2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.</p>	<p>1.Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2.Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3.Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4.Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu.</p>	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<p>1.Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2.Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3.Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4.Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 5.Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJII CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
----------	-----------------	---------------------------	-------------------------	---------------	-----------------------

przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	10	10	UG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	6	6	UG, NGOs, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	1	1	UG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo	64	70	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program/osoba	6	6	placówki oświatowe, PPP	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drodze	inwestycja	24/4 074 925	20/ ok.6 000 000	UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
-----------------------	-------------------------	------------------------

1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<p>1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.</p> <p>2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej.</p> <p>3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego.</p> <p>4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej.</p> <p>5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy</p>	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	2	3	OPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	32	32	UG, NGOs, OPS	raz w roku
liczba wspólnych	przedsięwzięcie	2	3	UG, OPS, ZI,	raz w roku

przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych				GKRPA, NGOs	
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	12	24	UG, RM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> -ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, -poprawa sytuacji osób ubogich, -podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia -zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, -zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, -zmniejszenie liczby osób bezrobotnych,

	<ul style="list-style-type: none"> -eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, -zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
<p>CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, -sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, -spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, -podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, -zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, -podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, -zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, -poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, -zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, -zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, -podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, -zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, -zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, -podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, -poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych

	<p>i niepełnosprawnych w środowisku, -pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<p>-zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, -zmniejszenie zagrożenia przestępczością, -zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, -zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.</p>	<p>-podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, -podniesienie jakości świadczonych usług, -większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, -wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.</p>

4. RAMY FINANSOWE

Podstawowym źródłem finansowania działań wynikających z założeń programowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 będą środki pochodzące z budżetu gminy w orientacyjnej wysokości odpowiadającej poziomowi wydatków w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, tzn. **8 514 236** zł. Pełna realizacja Strategii nie będzie jednak możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą również z następujących źródeł:

- środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej,
- środków własnych organizacji pozarządowych.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordinatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowosolna. Zespół oceniający realizację Strategii zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Nowosolna, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek podlegających Wójtowi Gminy Nowosolna. Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie zasugeruje przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i prac mających na celu aktualizację strategii. Uwagi Zespołu oceniającego będą przekazywane za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej Radzie Gminy i Wójtowi Gminy Nowosolna, a następnie zostaną wykorzystane w ramach raportu o stanie gminy, o którym mowa w art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm).

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonanie jej ewentualnej aktualizacji. Na poziomie Strategii monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia prawidłowości, ciągłości i efektywności realizacji Strategii. Bieżący monitoring pozwoli wykryć potencjalne zagrożenia, co może prowadzić do modyfikacji planowanych do realizacji działań lub zmiany podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Analiza prowadzona będzie corocznie. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 roku) i roku badania (dynamika).

Obok prowadzonego monitoringu procesu realizacji Strategii, Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie założeń strategicznych. Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie.

- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;

- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;

- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;

- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości prowadzonych działań poprzez zwiększenie ich skuteczności, adekwatności, efektywności, użyteczności oraz trwałości. Wyniki poprawnie przeprowadzonego procesu ewaluacji pozwalają zaproponować rozwiązania umożliwiające skuteczniejsze przewyciężanie i minimalizowanie problemów społecznych. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach. Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

-horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;

-wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;

-przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;

-podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie gminy Nowosolna. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 założenia przewidują w odniesieniu do:

-demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;

-niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;

-bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;

-pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;

-problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy baczniej monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy

społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez wymienione programy:

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;

2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

3. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;

4. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Nowosolna;

5. Roczny program współpracy Gminy Nowosolna z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowosolna na lata 2021-2027 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.